

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

Bakalářská práce

Alena Švepešová

Spis Modrý a spol.

(Document of Modrý and etc.)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu, a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Českých Budějovicích 12. 6. 2012

.....

Podpis

Anotace

Bakalářská práce Spis Modrý a spol. je zaměřena na konkrétní soudní proces v padesátých letech dvacátého století v Československu, kdy došlo k zadržení a následnému odsouzení téměř celého národního hokejového týmu, kterému byl v roce 1950 zakázán odjezd na Mistrovství světa v ledním hokeji do Londýna. Hlavním cílem práce je ukázat období předcházející zadržení československého hokejového týmu, průběh vyšetřovací vazby a charakter soudního procesu. Pro zasazení události do kontextu jsem se též rozhodla pro popsání historie ledního hokeje na území Čech a Československa, které pomůže pochopit oblíbenost hokeje na tomto území. Práce má za účel pravdivě popsat celou událost s důrazem na orální historii, archivní prameny a periodika.

The bachelor thesis The document of Modrý and etc. is focused on the specific trial in the fifties of the twentieth century in Czechoslovakia, when almost all members of the national ice hockey team were arrested after being forbidden to participate in the World Ice Hockey Championship in London in 1950. The main aim of the thesis is to characterize the period before the arrest, the course of pre-trial detention and the character of trial with the Czechoslovakian ice hockey team. I set my bachelor thesis in the context by describing the history of ice hockey in Bohemia and Czechoslovakia. This description will help to understand the popularity of ice hockey in this country. The purpose of the thesis is a truthful description of the whole incident with the focus on oral history, archival sources and newspapers.

Klíčová slova

Lední hokej, Bandy hokej, Národní hokejový tým Československa 1945 - 1950, Politické procesy, Spis Modrý a spol., Augustin Bubník, Bohumil Modrý, Vladimír Kobranov, Přemysl Hajný, Josef Jirka, Václav Roziňák, Stanislav Konopásek, Jiří Macelis, Přemysl Hajný, Antonín Španinger, Josef Štock, Mojmír Ujčík.

Ice hockey, Bandy hockey, The Czechoslovak ice hockey team 1945 - 1950, Political trial, The document of Modrý and etc., Augustin Bubník, Bohumil Modrý, Vladimír Kobranov, Přemysl Hajný, Josef Jirka, Václav Roziňák, Stanislav Konopásek, Jiří Macelis, Přemysl Hajný, Antonín Španinger, Josef Štock, Mojmír Ujčík.

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Jiřímu Hnilicovi za jeho čas, užitečné rady a podporu během přípravy a psaní mé práce. Velký dík též patří pamětníkům (Augustinu Bubníkovi, Věře Červené, Jane Slámové Mackenziové, Vladimíru Zábrodskému a V. Španingerové), kteří byli ochotní podělit se se mnou o své někdy strastiplné osudy, které souvisely přímo s nimi či s jejich nejbližšími.

Nemohu též opomenout poděkovat Archivu bezpečnostních složek, Archivu prezidenta republiky a Archivu ministerstva zahraničních věcí, za pečlivé vyhledávání dokumentů a celkově velmi profesionální přístup. Stejnou zásluhu jako výše jmenovaní má i mé nejbližší okolí, které mě v mém úsilí velmi podporovalo.

Obsah

PROHLÁŠENÍ	2
ANOTACE	3
KLÍČOVÁ SLOVA	4
PODĚKOVÁNÍ.....	5
OBSAH	6
ÚVOD.....	8
HISTORIE HOKEJE V ČECHÁCH A ČESKOSLOVENSKU	12
PRAPŮVOD LEDNÍHO HOKEJE	12
BANDY HOKEJ.....	13
1908 – 1945 (STRUČNÁ HISTORIE KANADSKÉHO HOKEJE V ČECHÁCH A ČESKOSLOVENSKU)	15
1945 -1947	20
1948 - 1949.....	26
1950.....	41
7. ROČNÍK I. CELOSTÁTNÍ HOKEJOVÉ LIGY ČSR	41
MEZINÁRODNÍ HOKEJOVÁ UTKÁNÍ (MISTROVSTVÍ SVĚTA V LEDNÍM HOKEJI 1950)	41
11. BŘEZNA 1950	43
13. BŘEZNA 1950	46
ZAJIŠŤOVACÍ VAZBA	56
VYŠETŘOVÁNÍ.....	57
POLITICKÉ PROCESY	62
DŮVODY K ZADRŽENÍ A NÁSLEDNÉMU OBVINĚNÍ.....	63
<i>Bohumil Modrý</i>	64
<i>Augustin Bubník</i>	66
<i>Ostatní odsouzení</i>	68
SOUDNÍ PŘELÍČENÍ.....	68
REAKCE NA ODSOUZENÍ	72
ZÁVĚR	74
SEZNAM ZKRATEK.....	76
BIBLIOGRAFIE	77
ARCHIVNÍ PRAMENY	77
PERIODIKA.....	77

DOBOVÁ LITERATURA.....	78
VÝPOVĚDI PAMĚTNÍKŮ A ODBORNÍKŮ.....	79
ODBORNÁ LITERATURA.....	79
INTERNETOVÉ ZDROJE	80
DALŠÍ MATERIÁLY.....	81
SEZNAM PŘÍLOH	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
SEZNAM PŘÍLOH NA KOMPAKTNÍM DISKU	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
PŘÍLOHY.....	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

Úvod

Tématem této práce je československý národní hokejový tým, který byl téměř celý přes velké úspěchy na mistrovství světa v ledním hokeji po druhé světové válce i na zimních olympijských hrách ve Svatém Mořici v roce 1948 uvězněn v březnu 1950 a následně odsouzen za přečiny dle zákona 231/48 Sb. Proces je známý pod názvem „Spis Modrý a spol.“ a ukazuje období politických procesů. I tento případ dokazuje, že nepřítelem režimu se mohl stát dříve obdivovaný a uznávaný člověk. Stejní lidé političtí představitelé, kteří jim v roce 1949 na Mistrovství světa ve Stockholmu blahopřáli k úspěchu, rozhodli následující rok o jejich konci.

Pro pochopení celé problematiky je důležité přiblížit popularitu hokeje v Československu, kterou bych ráda ukázala prostřednictvím první kapitoly („Historie hokeje v Čechách a Československu“), která se jak název vypovídá, bude orientovat na historii hokeje. Nejde mi však o popsání pouze historie tohoto zimního sportu, ale i o dokreslení vztahů mezi jednotlivými hráči, trenéry a kluby. Dále se budu orientovat na oblibu hokeje v Československu, kterou bych chtěla vylíčit především na ukázkách z novinových článků a výpovědí pamětníků. V této kapitole budu klást důraz především na roky, které předcházely zadržení hokejistů, tedy letům 1945 – 1949. Klíčovou otázkou, na kterou bych si chtěla v této části odpovědět je, do jaké míry byl hokej významný pro obyvatele Československa.

V následující kapitole, která se bude nazývat „1950“ se budu soustředit na mezní rok 1950. Nejprve charakterizuji situaci v československém hokeji (lize) a pozici československých hokejových reprezentantů v zahraničí. Podrobně se budu zabývat přípravou na Mistrovství světa v ledním hokeji v Londýně a následně dnům předcházejícím zatčení hokejistů. Důležitou součástí této kapitoly budou důvody pro odložení odletu hokejistů do Londýna a psychické rozpoložení mistrů světa v ledním hokeji z roku 1949. V podkapitole „13. 3. 1950“ bych ráda popsala setkání národního hokejového týmu s vedoucími zájezdu do Londýna, tak důvody pro zrušení odletu a také

setkání v restauraci U Herclíků, při kterém došlo k zatčení několika hokejistů. Rozhodně nejdůležitější otázkou, kterou je potřeba touto kapitolou zodpovědět je: jaké byly hlavní důvody pro neúčast národního hokejového týmu na mistrovství světa v Londýně.

V poslední kapitole „Zajišťovací vazba“, se budu orientovat na praktiky výslechů, umístění vyšetřovaných, následné odsouzení a dobové reakce na výsledek procesu. Cílem této kapitoly je objasnění, za co byli hokejisté odsouzeni a také ukázat reakci některých periodik a knih z tohoto období.

Tato práce se opírá především o pečlivou konfrontaci archivních pramenů, novinových článků a výpovědí pamětníků. Jako doplňující pramen využívám knihy pocházející z let 1947 – 1960 a současně literaturu zabývající se stejným nebo obdobným tématem.

Z archivních pramenů jsou pro mou práci klíčové zejména soudní spisy¹ a osobní složky², které jsou uloženy v Archivu bezpečnostních složek. Dále jsem pracovala s materiály z archivu Ministerstva zahraničních věcí, kde jsem se soustředila na složky, které patřily jednotlivým československým velvyslanectvím³, podařilo se mi však nalézt pouze zprávu o novinových článcích z Norska.⁴ Dalšími podklady pro mou bakalářskou práci byly materiály z Národního archivu,⁵ kde se nachází složka Stanislava Konopáška. V ní lze nalézt podklady úředního charakteru, mezi něž patří žádosti o řidičský průkaz, výpisy z trestního rejstříku, Osvědčení o státní a národní spolehlivosti z roku 1946 a materiály související s jeho odsouzením v roce 1950.

¹ Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol.

² Archiv bezpečnostních složek, Fond: FMV, sign. 302-332-14, Osobní spis Augustina Bubníka., Archiv bezpečnostních složek, Fond: FMV sign. 59-87-38/1-27, Osobní spis Bohumila Modrého.

³ Prohledala jsem dokumenty z Norska, Anglie, SSSR, Jugoslávie a Kanady.

⁴ Archiv Ministerstva zahraničních věcí: TO-O, Norsko, 1945-59, karton číslo: 10, pod složka číslo: 7, Zprávy tiskové 1950-1951, 1954. Číslo zprávy 151141.

⁵ Národní Archiv: PMV –AMV 225, Fond: Ministerstva vnitra I – prezidium, Praha fond 225, Karton: 1554, signatura: 225-1554-6.

Archivní materiály, které dobře doplňují celkový pohled na mé téma, jsem našla i v Archivu Kanceláře prezidenta republiky, kde jsou uloženy žádosti o milost.⁶ Dále jsem kontaktovala Národní filmový archiv, kde bohužel neměli podklady, které by se týkaly mé práce. Snažila jsem se též o spolupráci s Národním archivem v Moskvě, kde však nejsou dokumenty, které by se mého okruhu zájmu týkaly, elektronicky zpracované a je možné je získat pouze na základě osobní návštěvy. Stejně tak je tomu v případě archivních materiálů z rádia Svobodná Evropa. Archivní dokumenty rádia Svobodná Evropa byly v roce 1995 během stěhování pobočky z Mnichova do Prahy předány k uložení Hooverovu institutu ve Stanfordu v Kalifornii.

Budu též pracovat se svědectvími pamětníků. Mezi prvními jsem hovořila s V. Španingerovou (3. 2. 2011), jedná se o manželku Antonína Španingera, který zemřel 4. ledna 2010.⁷ Od ní jsem se zprostředkovaně dozvěděla o životě jejího manžela a o celém procesu. Následoval rozhovor s Augustinem Bubníkem (30. 6. 2012), který během několikahodinového rozhovoru vypověděl událost tak, jak ji zažil, včetně pocitů, které během zadržení a výslechů měl. Jedná se o velice důležitý informační zdroj, bez kterého bych nemohla práci sepsat. Během akce: „Týden legend na Spartě“ se mi podařilo udělat rozhovor s Vladimírem Zábrodským. Dále jsem provedla interview s Leopoldem Vávrou, který je rodinným přítelem rodiny Červených, na základě toho mi zprostředkoval několik rozhovorů s manželkou Zlatka Červeného, Věrou Červenou. Dále jsem se setkala s publicistou Jiřím Macků, který se tímto tématem zabýval již ve dvou knihách a osobně se znal s některými hokejisty.

Periodik, která jsem pro svou práci použila, je celá řada. Snažila jsem o co největší pokrytí a rozmanitost. Z Československých novin jsem nejvíce čerpala z Rudého práva z let 1948 – 1950. Dále jsem

⁶ Archiv Kanceláře prezidenta republiky, Název Fondu: Jiří Macelis, České Budějovice, trestní záležitost, signatury: T1246/50, T1579/50, T4093/50, T104/51, T1604/51 a Název fondu: Proces hokejisty čs. Národního mužstva-Václav Roziňák, Stanislav Konopásek, Vladimír Kobranov, Augustin Bubník a Bohumil Modrý, signatura: T4297/50.

⁷ Paní Španingerová vlastní osobní album výstřižků, související s jejím manželem.

prozkoumala periodika ve Slovinsku a v novinách Mladina jsem našla články týkající se Československého národního hokejového týmu.

Z literatury, která vznikla do roku 1968, jsou pro mou práci využitelné knihy od Josefa Laufera. Je však potřeba brát v úvahu, že se tématu zatčených hokejistů snaží co nejvíce vyhnout.⁸ Literaturu, která se zabývá historií hokeje, použiji především v první kapitole své práce. Je důležité říci, že knihy, jež se přímo zabývají stejným tématem, jako má práce, jsou velmi často jednostranné a autoři se opírají pouze o výpovědi pamětníků a dále si fakta neověřovali. Mezi takovéto knihy patří publikace z edice České televize, které sepsali David Lukšů a Aleš Palán.⁹ Rozhodně se nechci přidávat ke kritice, kterou je možné nalézt na internetu, ale tyto knihy nejsou nejlepším příkladem literatury faktu. Naproti tomu knihy autora Jiřího Macků jsou zpracovány tak, aby byly opřeny o několik pramenů (orální historie a archivní prameny), nicméně je lze považovat spíše za literaturu faktu, ale ne za odborné historické knihy. Přestože se to může zdát překvapující, o mnou studovaném tématu zatím nebyla do dnešní doby sepsána jediná odborná kniha; převládá publicistická literatura. Kladu si za cíl vytvořit bakalářskou práci, která by byla doplňkem do probíhající diskuse.

Do příloh jsou zařazeny klíčové archivní materiály (často dosud nepublikované), týkající se celého případu a fotografie dosvědčující oblíbenost hokeje v Československu. Část příloh je kvůli rozsahu přiložena na kompaktním disku, který obsahuje i vybrané části zvukových záznamů rozhovorů s pamětníky.

⁸ **LAUFER, J.** *Hokej můj osud*. Praha: Mladá fronta, 1960. a **LAUFER, J.** *Padesát let v našem sportu*. Praha: Mladá fronta, 1958.

⁹ **LUKŠŮ, D., PALÁN, A.** *Stanislav Konopásek, Hráč, který přežil*. Praha: Česká televize, 2007. a **LUKŠŮ, D., PALÁN, A.** *Skutečný příběh hokejové legendy. Vladimír Zábrodský*. Praha: Česká televize, 2009.

Historie hokeje v Čechách a Československu

Prapůvod ledního hokeje

Prapůvod evropského hokeje bychom mohli nalézt ve starověkém Řecku. V národním muzeu v Athénách se nachází reliéf nejspíše z roku 480 př. n. l., na kterém jsou vyobrazeni muži se zahnutými holemi, kteří bojují o míček. Celý výjev připomíná dnešní vhazování na bully. Tato hra se nazývala *kératizein*. Řecký „pozemní hokej“ se ve starověku rozšířil společně s řeckými a později římskými osadami po Evropě. Hra se dále vyvíjela s ohledem na přírodní podmínky a zvyky obyvatel. Vzniklo velké množství her, při kterých byla důležitá hůl podobná dnešní hokejce.¹⁰

I v Jižní Americe se hry s holí rozvíjely. Mořeplavec Alfons de Ovalle, který se v polovině 17. století dostal k chilskému pobřeží, o tom podal zprávu. Hře se říkalo chueca nebo palin, míč byl nejprve z kamene a později ze dřeva. Hráči jej měli za úkol dopravit na druhou stranu hřiště, které bylo 240 metrů dlouhé a 25 – 30 metrů široké.¹¹

Oblast dnešního Montrealu¹² obýval indiánský kmen, který měl v oblibě alternativu dnešního hokeje, tento sport byl provozován na ledě, neznali však brusle, proto hráli v mokašínách. Postupně se vyvinula hra jménem shinny (kolem roku 1830), která stála mezi bandy hokejem a ledním hokejem dnešního typu. Hra se na území Kanady stávala stále oblíbenější, jak u původních obyvatel, tak i u přistěhovalců. Vybavení si

¹⁰ Podle neověřeného zdroje se měl o hokeji v Londýně ve 12. stol. zmínit i William Fitzleben (anglický letopisec). Ve své knize uvedl, že mládež, která v létě hrála hru obdobnou hokeji na zemi, v zimě ji přemístili na led, konkrétně na zamrzlé bažiny u Moorfieldu a Fimbury. (Viz. SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 10.)

¹¹ Stručný popis této hry viz: http://www.futawillimapu.org/pub/El_Palitun.pdf, [2. 4. 2012.]

¹² Osada se jmenovala Hochelaga (Doslovný překlad názvu zní: "bobří hráz") a objevil ji mořeplavec Jacques Cartier 2. října 1535, pod vlajkou francouzského království, kterému vládl František I. Francouzský. Hokej se nehrál pouze zde, ale i okolní kmeny hru znaly.

chudí hráči vyráběli sami, je doloženo, že místo hokejky stačila i dobře zahnutá větev. Je dokázáno, že v tomto období došlo k prvnímu pokusu o nahrazení míče jakýmsi pukem, který měl být z plechovky nebo dřeva.¹³

O rozvoj novodobého ledního hokeje se zasloužily především sportovní kluby spojené s univerzitami a školami v Kanadě. První oficiální zápas se konal v Montrealu, 3. března 1875. Na konci 70. let 19. století bylo sepsáno 7 oficiálních hokejových pravidel.¹⁴ Zformulovali je: Henry Joseph, Richard Smith, W. F. Robertson, W. L. Murray.¹⁵ Tato pravidla nebyla konečná a stále se upravoval jak počet hráčů a jejich rozestavení tak i další záležitosti související s hrou, určili však alespoň počáteční směr kanadského hokeje. Lední hokej se i s nově uznávanými pravidly rozšířil nejdříve do USA a poté i do dalších států včetně Rakouska-Uherska.¹⁶

Bandy hokej¹⁷

Stejně oblíbeným, jako v Kanadě lední hokej, se stal v Evropě bandy hokej. Ponejvíce se hrál v zemích, kde byl dostatek přírodního ledu (Skandinávie, Rusko, Anglie).¹⁸ S technickým pokrokem se šířil

¹³ Viz. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/540900/shinty>, [17. 6. 2012]

¹⁴ Viz. <http://www.sportfacts.net/the-history-of-ice-hockey>, [2. 4. 2012]

¹⁵ Viz. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/51657/bandy>, [17. 6. 2012]

¹⁶ Viz. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 9 – 20.

¹⁷ Podle pravidel, která byla vytvořena v roce 1904 ve Svatém Mořici (Zmiňuji se právě o nich, protože byly nejvíce užívány jak u nás tak i v zahraničí.) bylo hřiště maximálně o velikosti 100 yardů x 200 yardů (91,44 m x 182,88 m), míč byl o průměru 6 – 7 cm a jeho váha se pohybovala od 100 do 142g. Hokejka nesměla být pobitá kovem. Klubová příslušnost se rozlišovala páskou na hokejce či předloktí. Postupně se součástí hokejového vybavení staly i dresy. (Viz. **GUT, K. PACINA, V.** *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 22. a **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 19.)

¹⁸ Původně neexistovala jednotná pravidla a určené vybavení, hrálo se s dřevěným, hadrovým i kovovým míčem. Branky mohly mít různý tvar, velikost i hloubku nebo se na hřišti vůbec nevyskytovaly a bylo třeba míč dopravit do jamky nebo za označenou čáru.

postupně i bandy hokej, protože se hra mohla přesunout i na umělá kluziště.

Za průkopníka bandy hokeje na území Čech byl považován Josef Rössler Ořovský.¹⁹ Nejen, že přivezl do Čech vybavení na bandy hokej, ale přeložil i pravidla této hry. Nadšené obdivovatele si bandy hokej nenašel okamžitě, ale postupně se ujal a získal si své fanoušky.

Již v lednu 1901 bylo v Praze odehráno mistrovství Čech v bandy hokeji. Nastoupila proti sobě pouze dvě mužstva Slávie a dva týmy z Bruslařského závodního klubu (dále jako BZK). Nejspíše i značná propagace bandy hokeje v periodikách zapříčinila, že se 1. ledna 1904 na Poháru Sportu a Her utkalo sedm mužstev. Pro nepřízeň počasí byly další dva následující ročníky přerušeny.²⁰

Již v roce 1905 se odehrával zápas ženského neorganizovaného bandy hokeje, Dámský hokejový cercle (dále jako DHC) byl oficiálně založen v roce 1907 na kluzišti na Vendelínce.²¹

Ke sportu bohužel patří i spory v týmech a s organizátory soutěží. Ani bandy hokeji se tyto problémy nevyhnuly a během mistrovství Rakouska v bandy hokeji v roce 1908, nenastoupil tým Slávie, i přesto, že měl vysoké šance na vítězství. Hlavním důvodem bylo, že v podmínkách soutěže pořadatel zakázal účast profesionálních hráčů a Slávie měla v týmu profesionálního tenistu Františka Buriánka.²²

¹⁹ Josef Rössler Ořovský se narodil 29. června 1869. Byl to muž, který se zasloužil o rozvoj mnoha sportů na území Čech. Do Čech přivezl lyže z Norska a obstaral v Paříži profesionální vybavení na bandy hokej. Byl propagátorem Olympijských her a dalo by se říci, že i zakladatelem zimních olympijských her, byl to on, který v roce 1925 navrhl, aby byl týden sportu, který se konal v Chamonix v roce 1924 brán jako I. Zimní Olympijské hry. Zemřel 17. ledna 1933. (Viz. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 14 – 20.)

²⁰ Viz. Tamtéž, s. 17 – 18.

²¹ Viz. Tamtéž, s. 9.

²² František Buriánek byl placeným tenisovým hráčem, ale nebyl profesionální hráč v dnešním slova smyslu, dostával peníze za trenérství. Bandy hokej byl jeho druhým sportem, který nehrál profesionálně, ale spíše pro udržení formy přes zimu. Když měl nastoupit za tým Slávie na mezinárodním mistrovství Rakouska-Uherska, nastal problém s jeho zařazením, zda je amatér nebo profesionál. Josef Gruss se rozhodl poradit s Britskou

Následkem bylo vítězství týmu z Lipska v Praze. Spory mezi tím, zda má být sport amatérský či profesionální mírně rozvířily i vztahy mezi Josefem Grusem a Josefem Rösslerem Ořovským. Situace se vyhroutila vleklým osočováním v tisku, které však nevneslo světlo do amatérismu či profesionalismu sportu.²³

Postupně se hokejoví nadšenci začali přiklánět k jinému stylu hokeje, než byl bandy. Josef Gruss²⁴ vyprávěl o kanadském hráči, který ukázal českým hokejistům, jak se hraje kanadský hokej následující: „V prvních létech našeho bandy na ledě, bylo to tuším v zimě r. 1906 – 1907, hrával za PKC Ruch na Střeleckém ostrově jakýsi pan Anderson, původem Kanadčan. Byl to houslista a přijel do Čech za světovou kapacitou v houslové pedagogice profesorem Otakarem Ševčíkem. Víc než stupeň Kanadčanova houslového umění nás však zajímal jeho podivný styl při hře bandy na ledě v utkání Ruchu s I. ČLTK. On totiž míč netloukl jako ti druzí, ale spíše ho po ledě holí jen šoupal.“²⁵ Právě Josef Gruss, který do Knihy o československém hokeji věnoval svou vzpomínku, přeložil pravidla kanadského hokeje do češtiny, které mu poslali na jeho dotaz až z Marseille.

1908 – 1945 (stručná historie kanadského hokeje v Čechách a Československu)

Pro správné fungování vnitrostátních i mezinárodních hokejových soutěží bylo zapotřebí vytvořit organizační strukturu. Emilu Procházce

hokejovou asociací, která mu odpověděla, že je povoleno mít profesionála z jiného sportu v neprofesionálním týmu hokejovém. I přesto nebylo Františku Buriánkovi dovoleno nastoupit. (Viz. Tamtéž, s. 15 - 24.)

²³ Viz. Tamtéž, s. 20 – 24.

²⁴ MUDr. Josef Gruss, narodil se 8. 7. 1874, byl předsedou Československé sportovní obce, přeložil fotbalová pravidla, v roce 1909 byl brankářem prvního hokejového mužstva v Chamonix a následně přeložil pravidla kanadského hokeje. V roce 1910 se účastnil mistrovství světa v šermu. Zemřel 28. 5. 1968. (Viz. GUT, K. PACINA, V. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 129.)

²⁵ Viz. SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 21.

se v roce 1908 podařilo zapsat Čechy do právě vznikající organizace Ligue Internationale de Hockey sur Glace (dále jako LIHG).²⁶ Stále však neexistoval Český hokejový svaz. Ten vznikl i přes vleklé spory mezi zakladateli a organizačním výborem k datu 11. prosince 1908, kdy se sešla první ustavující valná hromada. 19. prosince byl zvolen první předseda Českého Svazu Hockeyového (dále jako ČSH).²⁷

Období před první světovou válkou bylo érou prvních krůčků českých hokejistů. Nečekaně slavili poměrně velké úspěchy i v zahraničí. ČSH vyslalo 21. ledna 1909 několik původních bandy hokejistů do francouzského Chamonix.²⁸ Zde měli hrát kanadský lední hokej, se kterým neměli příliš mnoho zkušeností. V týmu byli jen hráči, kteří si to mohli finančně dovolit, protože jim svaz dal pouze velmi malý příspěvek, který nepokryl ani cestu na turnaj. ČSH ještě nestihlo ušít oficiální reprezentační dresy, proto výprava hrála ve slávistických bílých svetrech s pěticípou červenou hvězdou. Pro Čechy se jednalo o první hokejový mezinárodní turnaj, během kterého se českým hokejistům nepodařilo vyhrát ani nad jediným týmem, ale vzhledem k okolnostem, se výsledku nelze příliš divit. I přesto se ve francouzském časopise Les Sports d'Hiver o českém týmu zmínili velmi pozitivně: „České mužstvo nás překvapilo rychlostí svých útočníků, výbornými přihrávkami, bojovností a dobrou kombinací. Jakmile toto mužstvo bude ovládat kanadskou hůl a

²⁶ Čechy byly do této asociace zapsány jako samostatné území a ne v rámci Rakouska-Uherska, na což některé evropské státy reagovaly stížnostmi. Tyto protesty podalo Rakousko-Uhersko, Německé císařství a Pražští Němci. Během kongresu LIHG na Mistrovství Evropy v Berlíně v roce 1911, hlasováním potvrdili Čechy za svého právoplatného člena, kterým by byli i v případě přijetí rakouského hokejového svazu do LIHG. (Viz. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 24 – 31.)

²⁷ Viz. **STRÁNSKÝ, J. ONDOUŠEK, K.** *Historie československého a českého hokeje 1908 – 1999*. Praha: Vyšehrad. 1999, s. 8 – 17.

²⁸ Do Chamonix odjeli vlakem takzvaní hokejový mušketýři. Patřil mezi ně: Otakar Vindyš, Boleslav Hammer, Josef Gruss, Jan Fleischmann, Jaroslav Jarkovský, Jan Palouš a Ctibor Malý. (Viz. **GUT, K. PACINA, V.** *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 141.)

naučí se lépe střílet, bude mezi nejlepšími.“²⁹ To se také o několik let později stalo. Přesto že nevyhrál, získal tým nezbytné zkušenosti, které využil po návratu do Čech, kde začal učit i ostatní hráče pravému kanadskému hokeji.

První oficiální hokejová utkání na území Čech se konala v Praze od 14. do 15. února v roce 1909 na Letenské pláni. Oficiální název byl: „Mistrovství zemí Koruny české“.³⁰

Čechy se v únoru 1911 zúčastnily Mistrovství Evropy v Berlíně. Podařilo se jim k údivu všech vyhrát. Oficiální časopis LIHG, *Les Sports d'Hiver* se k tomu vyjádřil následovně: „Vítězství mužstva ČSH bylo skutečným překvapením, neboť před zápasy bylo nepředstavitelné, že Češi, tak slabí v Chamonix před dvěma léty, učinili za tak krátkou dobu takové pokroky.“³¹ Obrovská popularizace kanadského ledního hokeje na úkor bandy hokeje, který si udržel oblíbenost na venkově a v menších městech v Čechách, mělo za následek, že počet hráčů i fanoušků tohoto sportu stále narůstal. Nelze však srovnávat popularitu v Čechách a v zámoří, konkrétně v kolébce kanadského hokeje a v USA, kde začínal být hokej profesionálním sportem. V Čechách se jednalo spíše o doplňkový sport, který nebyl ani součástí olympijských her až do roku 1948.

Přesto měly Čechy i do první světové války řadu úspěchů. Po rozhodnutí LIHG se dokonce staly i pořadatelem třetího Mistrovství Evropy v roce 1912, které se konalo v Praze.³²

²⁹ Cit. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 26.

³⁰ **GUT, K. PACINA, V.** *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 292.

³¹ Cit. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 31.

³² Toto mistrovství provázela řada organizačních problémů. Chyby nebyly jen na straně organizátorů, ale především LIHG, které nebylo schopné seztvat všechny své členy, aby se turnaje účastnili. Z tohoto důvodu do Prahy na turnaj přijelo jen Německo a pořadající Čechy z LIHG. Mimo LIHG na turnaj hrálo Rakousko. Německo i přesto, že nad Rakouskem zvítězilo, podalo protest na regulérnost mistrovství, protože Rakousko nebylo členem LIHG. Dále Německo podalo stížnost na regulérnost české branky během finálového utkání, které sice skončilo 2 : 2, ale Čechy by na počet vstřelených branek

V průběhu první světové války byla řada sportovců, a to nejen českých, odvedena na krvavá bojiště v Evropě. Po válce se postupně vraceli do vlasti. Prvního mezinárodního exhibičního hokejového turnaje se fanoušci i hráči dočkali až v roce 1920, byl uspořádán v Antverpách. Zde již nenastoupilo české družstvo, ale československý národní tým, který byl od roku 1918 pod správou Československého svazu hockeyového. Součástí svazu bylo po válce jen 25 týmů, které však byly zaměřeny jak na kanadský hokej, tak některé i na bandy či pozemní hokej. Až rok po turnaji v Antverpách (v roce 1921) se svaz rozdělil a kanadský lední hokej se dostal definitivně pod správu Československého svazu kanadského hokeje (dále jako ČSSKH).³³

Československo zažádalo o organizaci Mistrovství Evropy v ledním hokeji na rok 1921, ale nakonec byla svěřena Švédsku, především z důvodu nestálého počasí v Československu. Až v roce 1925 se Praha měla stát organizátorem mistrovství v ledním hokeji, ale kvůli nepříznivému počasí muselo být na poslední chvíli přesunuto na Štrbské Pleso a Starý Smokovec. Mistrovství Evropy na Slovensku mělo velkou zásluhu na rozvoji hokeje v celém Československu.

Počet týmů na území Československa neustále rostl a v roce 1929 bylo pod správou ČSSKH 45 klubů hrajících kanadský hokej. Následujícímu rozmachu pomohla i dostavba prvního stadionu s umělým ledem na území Čech v roce 1931.³⁴ Stadion byl otevřen zápasem pražského klubu Lawn tennis club Praha (dále jako LTC) a kanadského

mistrovství vyhrály. Podle rozhodnutí LIHG z 24. 2. 1912 v Bruselu se mělo finálové utkání opakovat, to se však již nestalo. Následkem toho bylo 3. Mistrovství Evropy anulováno. (Viz. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 24 – 32.)

³³ Viz. **STRÁNSKÝ, J. ONDOUŠEK, K.** *Historie československého a českého hokeje 1908 – 1999*. Praha: Vyšehrad. 1999, s. 8 – 9.

³⁴ Investorem výstavby byla firma Pražské vzorkové veletrhy (dále jako PVV). Během prvního utkání mezi LTC Praha a Manitoba University 17. 1. 1931 nebyl stadión zcela dokončen a kvůli finančním obtížím musela stavbu dokončit stavební firma ing. Keclíka. Stadion na Štvanici byl podruhé otevřen 6. 11. 1932 utkáním ČSR – Francie. V roce 1932, kdy byl stadión zcela dostavěn, měl kapacitu 10 000 diváků.

týmu Manitoba University 17. ledna 1931.³⁵ Zde se také projevila oblíbenost hokeje u nás, Josef Laufer o tomto zápase vypráví ve své knize „Hokej můj osud“ následující: „Kdo zahlédl den před tím rozlehlé kluziště štvaničského stadionu, vysoké tribuny ze čtyř stran, měl obavy, zda se vůbec někdy zcela naplní. Ale již následující večer ukázal, že při neobyčejném zájmu Prahy a dalekého okolí o hokej ani tento rozsáhlý prostor nepostačí.“³⁶ O obecnstvu dále pokračuje: „Kol dokola černo, ne tmou, ale masami lidí.“³⁷ Lední stadion se nacházel na ostrově Štvanice, v minulém roce byl často zmiňován z důvodů jeho demolice, která proběhla přes živý nesouhlas pražské veřejnosti v květnu a červnu 2011.³⁸

Sezóna 1936/7 se zapsala do historie ledního hokeje první ligovou soutěží Československa. Do tohoto turnaje se zapojilo osm týmů. Titul získalo LTC. Hokejisté, kteří patřili do tohoto mužstva, vstřelili celkem 64 gólů a obdrželi pouze 2 branky. Ve srovnání s Athletic club Sparta (dále jako AC Sparta), který se umístil na druhém místě s 29 vstřelenými a 7 obdrženými brankami, lze říci, že LTC bylo jedinečné jak svými výkony, tak i hráči a trenéry. Zvyšující popularitu hokeje dosvědčuje následující ročník ligové soutěže, oproti předchozí sezóně nastoupilo o šest týmů více a celá soutěž se musela rozdělit na dvě skupiny, kdy vítězové skupin soupeřili na konci o titul.³⁹

³⁵ Viz. **GUT, K. PACINA, V.** *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 65 – 68.

³⁶ Cit. **LAUFER, J.** *Hokej můj osud*. Praha: Mladá fronta, 1960, s. 67.

³⁷ Cit. Tamtéž, s. 68.

³⁸ Jako ukázka toho, co si myslí odborníci o demolici stadionu na Štvanici: Sportovní redaktor Robert Záruba řekl: „Na Štvanici se zrodili první mistři světa, tady se zrodil český hokej a mně přijde neuvěřitelné, že tenhle hokejový chrám, byť momentálně nefunkční se bez nějaké veřejné diskuse začíná rozebírat.“ pro ČT24, 28. 5. 2011, v reportáži, kterou připravila Edita Horáková, Viz. <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/125468-demolice-stvanice-kulturni-pamatka-jde-k-zemi/>, [Cit. 10. 5. 2012] Stavba byla od roku 2000 kulturní památkou, demolici nařídil stavební úřad pro Prahu 7 i přes protesty veřejnosti a bývalých hokejových hráčů (například Karla Guta).

³⁹ Viz. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 245.

Ani oddělením Slovenska, vznikem Protektorátu Čechy a Morava a vypuknutí druhé světové války nedošlo k úplnému zrušení ligové soutěže. Probíhala však v pozměněné podobě. V ročníku 1938/9 se stalo vítězem LTC, které vyhrálo středočeskou župu. V následujících letech až do roku 1944 existovala jen liga českomoravská a odděleně slovenská. V posledních letech války (1944/5) nebylo možné sehrát ligovou soutěž. Téměř pravidelným vítězem ligového turnaje ve válečném období bylo LTC. Kromě ročníku 1940/1, kdy zvítězil tým I. Českého lawn tenis klubu (dále jako: I. ČLTK Praha).⁴⁰

Hokej se stával stále oblíbenějším sportem. V roce 1939 měl Český svaz ledního hokeje pod svou správou na 250 klubů a 5 000 hráčů. Tento počet se během dvou let zvýšil na 500 oficiálních klubů a přibližně 10 000 hráčů. Právě zde můžeme hledat základ pro dnešní snad celonárodní úspěch tohoto sportu.⁴¹

1945 -1947

V průběhu druhé světové války bylo některým hráčům nabídnuto místo v týmech, které hrály a spadaly do Německa. Pro další události není nezajímavé, že někteří čeští hráči, tuto nabídku přijali. V jejich osudech se tak poprvé střetl „svět“ sportu a politiky. Po skončení války byl většině z nich na několik měsíců udělen zákaz hrát v ligové soutěži. Mezi tyto hráče patřil Václav Prchal z hokejového klubu Stadion Praha (dále jako HC Stadion), Oldřich Hurych z klubu Sparta, Vladimír Zábrodský, Oldřich Němec a Josef Kus z LTC a někteří další.⁴² MUDr. Kristian Cee⁴³ o tom řekl: „Německý pražský klub nedisponoval širší

⁴⁰ Viz. **GUT, K. PACINA, V.** *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 92.

⁴¹ Viz. **STRÁNSKÝ, J. ONDOUŠEK, K.** *Historie československého a českého hokeje 1908 – 1999*. Praha: Vyšehrad. 1999, s. 15.

⁴² Viz. **MACKŮ, J.** *Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 75.

⁴³ Kristián Cee se narodil 26. ledna 1922, od roku 1941 byl hokejovým obráncem ve Spartě (strávil zde 14 sezón). Číslo na dresu měl 10 a odehrál zde celkem 500 zápasů. Vystudoval lékařství a v roce 1951 se stal porodníkem v Thomayerově nemocnici. V roce 1966

základnou a navíc v průběhu válečných bojů byli i jeho hráči povoláni na frontu. V této situaci se nechali někteří hráči pražských klubů přemluvit, aby oblékli dres NSTG [Nacionálně socialistické tělocvičné společenství, poznámka autor] při jeho utkání v Říši. To pak bylo po osvobození předmětem šetření pověřené svazové komise.⁴⁴ Mezi hokejisty byli i hráči, kteří odmítli nosit na dresu znak Říše a přitom za ní hráli, protože byli totálně nasazení. Mezi takové hráče patřil i již zmiňovaný Josef Kus a Oldřich Němec, kteří v období okupace hráli za Klagenfurt. Jan Hanzl⁴⁵ k těmto událostem dodává: „Myslím, že v těch ojedinělých výjezdech nebylo víc, než jenom touha podívat se za hranice protektorátu. Zábrodský [Vladimír Zábrodský, poznámka autora] snad byl jenom v Ga-Pa. Já měl štěstí, taky jsem se do toho málem namočil. Jednou mě Němci lákali na zájezd do Klagenfurtu, ale náš kapitán Václav Roubík to vysloveně zakázal a pro jistotu mi zamkl brusle.“⁴⁶ Někteří hokejisté byli na základě svého přihlášení k Německé národně socialistické straně dělnické (dále jako DNSAP) a německého občanství donuceni opustit Československo. Patřil mezi ně i československý reprezentant Wolfgang Dorasil⁴⁷, který roku 1933 vstoupil do DNSAP, v roce 1938, kdy byla

emigroval s rodinou na Západ. Stal se zástupcem primáře na západoněmecké a anglické klinice. Následně si otevřel soukromou ordinaci. Do vlasti se vrátil až v roce 1991. Zemřel ve věku 88 let, 29. března 2010.

⁴⁴ Cit. **MACKŮ, J.** *Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti.* Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 75.

⁴⁵ Jan Hanzl, narozen 6. 7. 1920. Hokejový hráč – útočník. Během svého života vystřídal velkou řadu hokejových týmů (Sportovní klub Smíchov, Sportovní klub Podolí, Spartu Praha Bratrství, Spartak Sokolovo, Baník Kladno, Tatra Smíchov a Slávie Praha). Vstřelil 43 gólů, ve 150 ligových utkáních. Byl 5x v reprezentačním týmu. (Viz. **GUT, K. PACINA, V.** *Malá encyklopedie ledního hokeje.* Praha: Olympia, 1986, s. 133.)

⁴⁶ Cit. **MACKŮ, J.** *Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti.* Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 76.

⁴⁷ Wolfgang Robert Karl Adolf Ludwig Ferdinand Maria Dorasil, narozen 7. 3. 1903 v Opavě, vystudoval na Vysoké škole technické v Mnichově hospodářské vědy, byl však v roce 1923 vyloučen pro účast na ozbrojeném puči Adolfa Hitlera v Mnichově (známým pod názvem Pivní puč, který proběhl z 8. na 9. listopadu 1923). Poté se vrátil do Opavy, kde začal hrát za německý hokejový klub Troppauer Opava. Do československého národního hokejového týmu byl nominován v letech 1927 – 1932. Zemřel 21. 3. 1964

Opava přičleněna k nacistickému Německu, se stal členem Nacionálně socialistického motoristického sboru (dále jako NSKK) a Národně socialistické německé dělnické strany (dále jako NSDAP). Po skončení války byl i s rodinou umístěn do internačního tábora. Díky jeho zkušenostem s vedením podniku, nebyl ihned odsunut, ale byl přiřazen k vytvoření železářského obchodu v Opavě. Nakonec se přestěhoval za svou rodinou do Německa.⁴⁸

Po skončení druhé světové války vznikl nový svaz ledního hokeje v Československu pod názvem „Československé ústředí ledního hockeye“. Byl vytvořen spojením dvou oddělených národních svazů. Na území Slovenska nebyl kanadský lední hokej v takové oblibě jako v Čechách, proto se do prvního národního týmu Československa z území Slovenska dostal pouze Ladislav Troják.⁴⁹ Také není tajemstvím, že národní tým byl tvořen především hráči z klubu LTC, které bylo pravidelně ligovým mistrem v Československu⁵⁰, navíc se dostalo až na vrchol žebříčku hokejových týmů světa, protože vybojovalo vítězství v Davosu na Spenglerově poháru v roce 1946.⁵¹

Nově vzniklý národní tým se začal připravovat na nadcházející Mistrovství světa v ledním hokeji v Praze, které se konalo od 15. do 23. února 1947. V přípravných zápasech, které proběhly již koncem října 1946, proti sobě stála dvě družstva složená z nejlepších hráčů v

v Berlíně. Pochován je na své přání v Opavě. Viz. <http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=2379>, [8. 4. 2012]

⁴⁸ Viz. Tamtéž.

⁴⁹ Viz. **STRÁNSKÝ, J. ONDOUŠEK, K.** *Historie československého a českého hokeje 1908 – 1999*. Praha: Vyšehrad. 1999, s. 15 – 16.

Na soupisce národního týmu se nacházela tato jména: Ing. Bohumil Modrý, Zdeněk Jarkovský, Dr. Miroslav Sláma, Josef Trousílek, Vilibald Šťovík, Stanislav Konopásek, Vladimír Zábrodský, Ladislav Troják, Miloslav Pokorný, Ing. František Pácalt, Josef Kus, Jaroslav Drobny, Karel Stibor a Václav Roziňák.

⁵⁰ Viz. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 103 – 111.

⁵¹ Jednalo se o 22. ročník Spenglerova poháru, konaného 29. – 31. 12. 1946 v Davosu. LTC vyhrálo i některé předcházející ročníky před 2. sv. válkou (1929, 1930, 1933, 1937)

Československu. Byla odlišena pouze barvami, konkrétně hnědou⁵² a modrou⁵³. V tomto případě však nebyla důležitá barva, ale hráči, kteří se snažili dostat do národního reprezentačního týmu, jenž měl odehrát zápasy proti ostatním hokejovým velmocím na mistrovství světa (neúčastnila se Kanada a Německo). Hnědý tým vyhrál nad modrým 8 : 1. Trenérem týmu se nečekaně stal bývalý fotbalista Antonín Vodička. Tento fotbalový reprezentant nemohl být nejlepším rádcem právě hokejistům. Proto se neoficiálním trenérem týmu stal Vladimír Zábrodský. Právě on měl na starost i tréninky, které probíhaly na pražské Štvanici. O jeho trenérském umu a také o Antonínu Vodičkovi se v knize: „Obětovaní šampióni“, zmiňuje Stanislav Konopásek: „On vždycky hráče všeho všudy svolal, na ledě se pak stejně všechno odbývalo podle instrukcí mazáků a hlavně Vovky Zábrodského. Byly to tréninky bez nápadu, jenom každodenní stereotyp: deset minut rozbruslení, chvilka střelby a potom hra na dvě branky. Něco jako nácvik přesilovek, signálů nebo bránění jsme neznali.“⁵⁴

Před začátkem mistrovství proběhly dvě zásadní změny v československém hokeji. Tou první byla změna pravidel. Hokejisté museli začít respektovat ofsajd a původní minutové tresty byly prodlouženy na dvouminutové, také bylo nově ustáleno trvání zápasu na 3 x 20 minut čistého času. Fanoušci, ale i někteří hráči se v nových pravidlech neorientovali a úpravy jim přišly zcela zbytečné. Návrat bývalého hokejisty Mika Buckny⁵⁵ do Československa a jeho převzetí

⁵² Tuto barvu reprezentovali: Oldřich Zábrodský, Cee, Švarc, - Roziňák, V. Zábrodský, Konopásek, - Kobranov, Prchal, Kučera.

⁵³ Tým modrých byl složen z následujících hráčů: Šťovík, Trousílek, Němec, - Troják, Sláma, Matouš, - Sysel, Kus, Müller.

⁵⁴ Cit.: **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 150.

⁵⁵ Mike Buckna se narodil 5. 9. 1913 v kanadském Trailu. V roce 1935 přijel do ČSR a jakožto kanadský hráč podepsal smlouvu s LTC Praha. V roce 1939 utekl před válkou do Kanady. Do Československa se vrátil po válce jakožto trenér. Dovedl reprezentační mužstvo ke zlaté medaili na Mistrovství světa v roce 1947 a ke stříbrné medaili na zimních olympijských hrách v roce 1948. V roce 1948 se vrátil do Kanady. Zemřel 6. ledna 1996

trenérství národního hokejového týmu po Antonínu Vodičkovi, bylo druhou zásadní změnou v reprezentačním týmu, který se připravoval na Mistrovství světa v Praze. Tato změna měla dopad i na složení týmu. Rozhodl se totiž nezařadit do reprezentace bratra neoficiálního trenéra, Vladimíra Zábrodského, Oldřicha. Dodnes Vladimír Zábrodský stojí za názorem, že tehdejší tým měl být složen z mladších hráčů a poukazuje na rozdíl mezi sebou a Bucknou.⁵⁶

Za uspořádání mistrovství v Praze na Štvanici se zasloužil Josef Loos, který byl předsedou československého ústředí ledního hockeye. Vypadalo to, že Československo již nezíská titul mistrů světa, protože prohrálo s týmem Švédska 2 : 1, Vladimír Zábrodský, který jako jediný dával gól do švédské branky, vzpomíná: „V tomto zápase byl velmi špatný led, byla obleva. Led byl tak špatný, že to Švédům vyhovovalo, protože ti nebruslili, jen do toho bouchali, kdežto my jsme bruslili.“⁵⁷

Mezi nejnapínavější chvíle mistrovství patřil zápas Rakousko - Švédsko, který skončil nečekaně 2 : 1.⁵⁸ Pro Československo byl tento zápas důležitý, protože rozhodl o jejich konečné zlaté medaili.⁵⁹ Českoslovenští fanoušci byli nadšeni. Augustin Bubník⁶⁰ k tomu dodává:

v USA. (Viz. **GUT, K. PACINA, V.** *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 43 – 44.)

⁵⁶ Viz. **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 77 – 81.

⁵⁷ Cit. Rozhovor s Vladimírem Zábrodským, 22. 2. 2012.

⁵⁸ Podle Augustina Bubníka se švédské mužstvo po vítězství nad Československem šlo obveselit do centra Prahy a nepočítalo s tím, že tak lehkého soupeře jakým bylo Rakousko, neporazí. (Rozhovor s Augustinem Bubníkem z 30. 6. 2011)

⁵⁹ Československý tým neměl vítězství zcela jasné, vše rozhodl poslední zápas s USA, který vyhrál 6 : 1. Československo vyhrálo s 12 body, jako druhé se umístilo Švédsko s 11 body a třetí bylo Rakousko s 10 body.

⁶⁰ Augustin Bubník, Narozen 21. 11. 1928, československý hokejista, lední hokej začínal hrát v LTC, zúčastnil se v devatenácti letech Olympijských her ve Svatém Mořici v roce 1948, Mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1948 a 1949. V roce 1950 byl nominován do reprezentačního týmu na mistrovství světa v ledním hokeji v Londýně, kam však československý tým neodcestoval. 7. října 1950 byl odsouzen za řadu smyšlených provinění na 14 let vězení. V roce 1955 dostal amnestii od tehdejšího prezidenta Antonína

„V té euforii, když ti Rakušané vyhráli, tak je vzali tak jak byli v těch bruslích a výstrojích na ramena a odnesli je až na Poříčí, kde bydleli v hotelu Axa a ti chudáci všechny věci měli v kabině, tak se tam potom pro ně museli vrátit.“⁶¹ Nadšení fanoušků pokračovalo i v následujících dnech, kdy k hotelu Axa nanosili: „uhlí, cukr, mouku a další potraviny, takže Rakušané odjížděli domů s velkou spoustou potravin.“⁶²

O této hokejové bitvě byla ještě v roce 1947 sepsána dokonce i menší publikace⁶³, která obsahuje velké množství fotografického materiálu a oslavných slov na vítěze tohoto mistrovství. (Jednu z mnoha fotografií přikládám v příloze číslo 1.) Následující citace převzatá z již zmiňované knihy je velmi propagandistická a lze o ní říci, že mistry světa v ledním hokeji využívá k propagaci státu a jeho zřízení: „Vždyť sportovní soupeření národů už dávno překročilo hranici rámcového zájmu. Stalo se něčím více. Stalo se předvojníkem diplomacie, pojítkem mezi národy, cestou vzájemného sebe poznání a tím také jedním z nejúčinnějších propagačních prostředků. Proto získali-li jsme mistrovský titul, je nejen cenným sportovním úspěchem, ale i kus dobré práce v propagaci naší drahé vlasti a těm, kteří se o to zasloužili, patří náš vřelý dík.“⁶⁴ I to je kontext, ve kterém je nutné pohlížet na následující události.

V roce 1947⁶⁵ pozvalo SSSR tým LTC do Moskvy na zájezd, během kterého měli hráči sehrát několik exhibičních zápasů kanadského

Zápotockého. Po propuštění hrál za týmy Spartak Brno, Motorlet Bratislava a Slovan Bratislava. Po ukončení své hokejové kariéry se stal trenérem finského národního týmu. Pod jeho vedením vyhrál v roce 1967 Mistrovství světa v ledním hokeji ve Vídni. V roce 1998 se stal poslancem Parlamentu ČR. (Viz. **KIRCHNER, J. SLEPIČKA J.** *Hvězdy českého sportu I*. Praha: Fragment, 2000, s. 21 a z Rozhovoru s Augustinem Bubníkem, 30. 6. 2011.)

⁶¹ Cit. Z rozhovoru s Augustinem Bubníkem, 30. 6. 2011.

⁶² Cit. Tamtéž.

⁶³ Viz. **NOVOTNÝ, J.** *Mistrovství světa v ledním hokeji*. Praha: Mladá fronta, 1947.

⁶⁴ Cit. Tamtéž, doslov.

⁶⁵ Roku 1947 zasáhla národní tým a i LTC smutná událost. Vladislav Müller, který byl v poslední válečné sezóně nejlepším střelcem klubu LTC, se na jednom z mezinárodních zápasů kombinovaných týmů, 5. března 1947 v Mnichově srazil s brankářem a odletěl

hokeje. (SSSR do té doby hrálo pouze bandy hokej). Tato oficiální návštěva měla probíhat od 20. prosince 1947 do 6. ledna 1948. V tomto období se konal i Spenglerův pohár v Davosu, kde mělo LTC šanci podruhé v řadě vyhrát. Z tohoto důvodu se většině hráčů termín nelíbil, ale Vladimír Zábrodský k této události řekl: „Termín jsme navrhli sami, i když je to v době Spenglerova poháru. Prostě odřekneme švýcarské turné s mnoha prestižními zápasy a každodenním cestováním, to by před olympiádou bylo příliš velké zatížení.“⁶⁶ Moskva tento termín nepotvrdila a LTC přece jen odcestovalo do Švýcarska, kde zvítězilo ve 23. ročníku Spenglerova poháru a stalo se posedmé vítězem ročníku a získalo druhé vítězství v řadě.⁶⁷

1948 - 1949

Zimní olympijské hry ve švýcarském Svatém Mořici se konaly od 30. 1. do 8. 2. 1948.⁶⁸ Byly uspořádány po dvanácti letech, protože v roce 1940 (v Garmisch-Partenkirchen) a 1944 (v Cortině d'Ampezzo) je znemožnila druhá světová válka. Na tuto poválečnou zimní olympiádu přijelo 28 států se 713 sportovci.⁶⁹ Japonsko a Německo přizval olympijský výbor na zimní olympijské hry, protože oba státy byly označeny za hlavní viníky druhé světové války. Hokej původně nebyl brán za olympijskou disciplínu a zápasy, které se ve Svatém Mořici

k mantinelu. Tento zápas dohrál, ale v podvečer se mu udělalo nevolno. 6. března se jeho stav zhoršil natolik, že mu přivolaný lékař nařídil okamžitý převoz do nemocnice. Vladislav Müller byl operován v mnichovské nemocnici, ale zemřel na následky vnitřních zranění po 10 dnech, 15. 3. 1947. Od této doby se číslo osm již nikdy neobjevilo na dresu LTC. Klub LTC se přišel naposledy rozloučit s Vladislav Müllerem v dresech a hokejových rukavicích. Tým společně nesl jeho rakev na hřbitov.

⁶⁶ Cit.: **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 156.

⁶⁷ Viz. **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 156 – 159.

⁶⁸ V roce 1946 došlo k obnovení Mezinárodního olympijského výboru a díky neutralitě během druhé světové války bylo pořadatelství přiděleno právě Švýcarsku.

⁶⁹ Viz. **BENDA, V.** *Kniha olympijských her*. Praha: Svoboda, 1994, s. 30 – 31.

odehrávaly, měly být jen mistrovstvím světa v ledním hokeji, ale 6. 2. 1948 bylo mezinárodním olympijským výborem rozhodnuto, že hokej se stane jednou z olympijských disciplín.⁷⁰

Československý trenér Mike Buckna omladil reprezentační hokejový tým.⁷¹ Pro olympiádu nominoval dokonce i 19ti-letého Augustina Bubníka. Odjezd na olympijské hry byl stanoven na 23. ledna 1948. Celá olympijská výprava odjížděla vlakem z Wilsonova nádraží v Praze. Olympijský úbor sportovců stál přibližně 2 600 Kčs. Nebyl však hrazen státem, ale dvě třetiny (přibližně 1 733 Kčs) museli zaplatit přímo sportovci. Dále si reprezentanti museli sami uhradit cestovné, které pro ně bylo sníženo o 50%.⁷²

Z USA přijely na olympijské hry dva týmy. Jeden byl z Amatérské hokejové asociace Spojených států amerických (dále jako AHA) a druhým byla Amatérská atletická unie (dále jako AAU). Nastalá situace byla velmi těžko řešitelná, až olympijský výbor rozhodl, že se her účastní tým z asociace AHA. V roce 1949 však tým diskvalifikovali.⁷³

Ve Svatém Mořici také došlo k problému s oblevou a sněžením. Kluziště nebyla krytá, a proto podmínky zápasů a dalších soutěží nebyly zcela rovnocenné. V rámci olympijských her se využívaly celkem tři ledové plochy⁷⁴, ale na většině z nich se musely zápasy odehrávat velmi brzo ráno.

Organizace olympijských her nebyla bezchybná. V periodiku Rudé právo se 1. února objevila zpráva o problému před zápasem ČSR – Itálie: „V olympijském turnaji s Italy na vysoko položené kluzišti

⁷⁰ Viz. Kolektiv autorů. *Kronika olympijských her 1896-1996*. Praha: Knižní klub, 1996, s. 73 – 75.

⁷¹ Brankáři: Modrý, Jarkovský, Obránci: O. Zábrodský, Sláma, Pokorný, Šťovík, Trousílek, Hajný, Útočníci: Troják, V. Zábrodský, Konopásek, Roziňák, Drobný, Stibor, Kobranov, Bouzek, Bubník

⁷² Viz. MACKŮ, J. *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 161 – 174.

⁷³ Viz. STRÁNSKÝ, J. ONDOUŠEK, K. *Historie československého a českého hokeje 1908 – 1999*. Praha: Vyšehrad. 1999, s. 16.

⁷⁴ Olympijský stadión (Olympia-Eisstadion Badrutts Park), kluziště u hotelů Suvretta a Palace.

Suvretta mělo trapnou předehru, když pořadatelstvo nebylo s to dopravit Italy včas na kluziště a začalo se hrát s více než hodinovým zpožděním.⁷⁵

Pro československý hokejový tým⁷⁶ byla snad největším úspěchem remíza s kanadským týmem. Augustin Bubník o kanadské hře řekl: „Normálně nám dávali 10 – 12 gólů, my jsme pro ně nebyli žádný velký soupeř, ale najednou remíza.“⁷⁷ Reakce československých hokejistů hned po zápase byla téměř ve všech případech kladná až na Vladimíra Zábrodského, který o tomto utkání řekl: „Nejsem spokojen. Pro nás je to slabý výsledek. Taktiku, kterou jsme hráli v poslední třetině, považuji za chybnou. Kanadčané již nemohli. Já jsem se teprve rozehrával. Obranná hra nám nesedí. Česká povaha potřebuje improvizovat.“⁷⁸ V Rudém právu jsou o jednotlivých třetinách následující slova: „Začátek zápasu patřil plně Kanadě, která naše mužstvo zle svírala.“⁷⁹ „Pak jsme i my přešli do útoku a hra se vyrovnala.“⁸⁰, „kanadská obrana je nepřekonatelná – konec 0:0“⁸¹

⁷⁵ Cit. Rudé právo, Ústřední orgán Komunistické strany Československa. Článek: Hokejový turnaj nebude soutěží olympijských her, vydáno: 1. února 1948, číslo 27, II. Vydání, sportovní rubrika.

⁷⁶ Na OH v Sv. Mořici nastoupili následující hokejisté z ČSR: Bohumil Modrý, Miroslav Sláma, Oldřich Zábrodský, Miloslav Pokorný, Vilibald Šťovík, Ladislav Troják, Vladimír Zábrodský, Stanislav Konopásek, Václav Roziňák, Jaroslav Drobny, Karel Stibor, Josef Trousílek, Přemysl Hajný, Zdeněk Jarkovský, Vladimír Kobranov, Augustin Bubník, Vladimír Bouzek.

⁷⁷ Cit. Z rozhovoru s Augustinem Bubníkem, 30. 6. 2011.

⁷⁸ Cit. Nedělní Rudé právo. Ústřední orgán Komunistické strany Československa. Článek: Co říkali po zápase ČSR – Kanada. II. Vydání, 8. února 1948, číslo vydání: 33. Sportovní rubrika.

⁷⁹ Cit. Tamtéž.

⁸⁰ Cit. Tamtéž.

⁸¹ Cit. Tamtéž.

Nejllepšími týmy v celém hokejovém turnaji byly Kanada a Československo. Nejvíce gólů ČSR vstřelila Velká Británie, konkrétně 4, během tohoto zápasu byl vyloučen brankář Bohumil Modrý a musel místo něho do brány nastoupit Miloslav Pokorný. Kanada celý turnaj vyhrála na obdržené góly. Tento tým dostal nejvíce 3, a to v zápase s USA.

V průběhu olympijských her byl národní hokejový tým využit k propagaci premiéra Klementa Gottwalda. 5. 2. 1948 byl v Rudém právu otištěn telegram ze Svatého Mořice, adresovaný právě Klementu Gottwaldovi, v němž olympionici posílali pozdrav a slibovali čestné zápolení za státní barvy.⁸² Je otázkou, kým bylo zaslání telegramu inspirováno

I přesto, že Československo nepřivezlo zlatou medaili, potvrdila se tímto turnajem výjimečnost československého týmu. Kanadští hokejisté běžně vyhrávali nad ostatními týmy v rozdílu třídy, ale Československu se podařilo remizovat. Jedinečnost reprezentačního týmu ČSR spočívala v jeho složení a i trenérovi Míku Bucknovi, který se stal vzorem pro budoucí trenéry. Nejlepším útočníkem celého turnaje se stal Vladimír Zábrodský, který nastřílel celek 21 gólů.⁸³

O tom, jakou radost a úctu pociťovali lidé z Československa k národnímu hokejovému týmu po získání stříbrné medaile ve Svatém Mořici, svědčí i informace zveřejněná 12. února 1948 v Rudém právu z vítání reprezentantů: „Pařížský rychlík, kterým naši reprezentanti přijeli, měl takřka hodinové zpoždění. Uvítání v Chebu a v ostatních místech, kudy naši projížděli, bylo jen malou předehrou přivítání, jakého se jim dostalo v Praze.“⁸⁴ Na Wilsonově nádraží čekal dav 3 000 hokejových nadšenců, kteří si i přes pokročilou večerní hodinu nechtěli nechat ujít návrat stříbrných hokejistů. „Když se objevuje Vova Zábrodský nezná nadšení přítomných meze. Každý by chtěl potrást kapitánovi našeho národního mužstva a nejlepšímu olympijskému střelci rukou.“⁸⁵

Největším outsiderem celého turnaje byla Itálie, která nevyhrála ani neremizovala jediný zápas.

⁸² Viz. Rudé právo, Ústřední orgán Komunistické strany Československa. Článek: Dopis olympioniků s. Gottwaldovi. II. vydání, 5. února 1948, číslo 30, Sportovní rubrika.

⁸³ Viz. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 118 – 122.

⁸⁴ Cit. Jihočeské Rudé právo, Ústřední orgán Komunistické strany Československa, článek: Olympionici již doma ze Sv. Mořice. 12. února 1948, číslo 36, Sportovní rubrika.

⁸⁵ Cit. Tamtéž.

Nelze však říci, že všichni byli s výsledkem spokojeni. Vladimír Zábrodský neustále kritizoval rozhodnutí Mika Buckny, který se v zápase s Kanadou nařídil držet zpět a více bránit. Na kritiky Vladimíra Zábrodského měl Mike Buckna podle Augustina Bubníka odpovědět následovně: „Však si jel čtyřikrát sám na brankáře, tak si měl dát branku a bývali bychom vyhráli.“⁸⁶ Osobní vztahy v týmu tak nelze považovat vždy za ideální, což měla samozřejmě dopad i na další události.

Již 5 dní po návratu národního týmu Československa přijeli do Prahy kanadští hokejoví reprezentanti (nenastoupil proti nim oficiální reprezentační tým, ale LTC Praha). Vladimír Zábrodský si vzal na starost koučování prvního zápasu. A i přes jeho odhodlání a víru ve svou pravdu prohrálo LTC s Kanadou 2 : 5. Odvetné utkání vedl Mike Buckna. Na štvanických tribunách se skandovalo „Vítáme tě Matěji, máme větší naději!“⁸⁷ Na postu útočícího obránce si v týmu zahrál i sám trenér Mike Buckna. Toto exhibiční utkání skončilo remízou 3 : 3.⁸⁸ Stále ještě trenér LTC a národního týmu byl rozhodnut ještě dříve než remízovali o tom, že svou smlouvu v LTC a v národním týmu neprodlouží a vrátí se zpět do Kanady.⁸⁹

Den po skončení exhibičních zápasů (20. 2. 1948) s Kanadou odletěli českoslovenští hokejisté⁹⁰ na oficiální návštěvu do Moskvy. Když přiletěli do Sovětského svazu, zjistili, že úroveň ruského hokeje je velice nízká, ať už se jednalo o vybavu nebo o styl hry hráčů. O původním vybavení ruského týmu Augustin Bubník řekl: „Nastoupili

⁸⁶ Cit. Z rozhovoru s Augustinem Bubníkem, 30. 6. 2011.

⁸⁷ Cit. **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 170.

⁸⁸ Viz. Tamtéž.

⁸⁹ Podle mnou prostudovaných dokumentů (dobová periodika) vyplývá, že vztah Vladimíra Zábrodského a Mika Buckny byl velmi vyostřený. Proto je velice pravděpodobné, že Mike Buckna odešel do Kanady z důvodu neustálého nátlaku ze strany Vladimíra Zábrodského, jehož rozhodování o obsazení týmu i stylu hry začalo mít větší váhu než slovo jeho slovo.

⁹⁰ Brankáři: Bohumil Modrý, Josef Jirka, Obránci: Josef Trousílek, Vilibald Šťovík, Oldřich Zábrodský, Miloslav Pokorný, Přemysl Hajný, Útočníci: Ladislav Troják, Vladimír Zábrodský, Stanislav Konopásek, Václav Roziňák, Karel Stibor, Augustin Bubník.

v tankistických helmách, protože tam vybavení vůbec neměli.⁹¹ V SSSR se hrál stále bandy hokej. Na první zápasy nebyla vpuštěna veřejnost, jen hráči z dalších týmů v SSSR a vojáci. Výhodou ruského týmu byla rychlost a obratnost, práci s pukem se učili velice rychle. Známa je příhoda s tím, jak si ruský tým obstaral vybavení: „Po utkání jsme si odložili věci v obrovské kabině. Přišli jsme tam za dva dny a nemohli jsme nic najít. Vše bylo rozházené. Rusové se vymlouvali na uklízečky. Nastoupili jsme k novému utkání a oni měli výstroj. Za dva dny si vše okopírovali (chrániče, kalhoty a všechno).“⁹² První zápasy prohráli Rusové velmi vysoko, ale předposlední zápas se jim podařilo vyhrát 5 : 3. Augustin Bubník řekl, že to bylo i tím, že rozhodčí neznal vymezení faulu, takže pískal dovolené zákroky jako faul. „Tehdy jsme se s nimi tak poprali, už jsme dokonce nechtěli hrát ani třetí třetinu, ale poté přišel velvyslanec a prosil nás, abychom nic nedělali a šli hrát, tak jsme to dohráli a prohráli.“⁹³ LTC se do ČSR vrátila až po únorovém převratu. Pro hokej takzvaný „Vítězný únor“ znamenal přechod ke sjednocené tělovýchově, která byla pod dohledem komunistické strany.⁹⁴

V následující sezóně 1948/49 mělo LTC i národní hokejový tým velmi nabitý program.⁹⁵ Vše začalo hrou LTC proti Racingu v Paříži. Z Paříže se měl celý tým společně s dalšími hráči přesunout jakožto národní tým do Anglie na britské turné. Rok 1948 zakončoval Spenglerův pohár v Davosu, kterého se mělo zúčastnit LTC. Všichni hráči věděli, že pokud se jim podaří vyhrát v Davosu, získají Spenglerův pohár, který může získat jen tým, který vyhraje ve třech ročnících za sebou.

⁹¹ Cit. Z rozhovoru s Augustinem Bubníkem, 30. 6. 2011.

⁹² Cit. Tamtéž.

⁹³ Cit. Tamtéž.

⁹⁴ Viz. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 123 – 124.

⁹⁵ Na Britské turné a na zápas v Paříži byli vybráni: Bohumil Modrý a Zdeněk Jarkovský (brankáři), Miloslav Pokorný, Oldřich Zábrodský, Vilibald Šťovík, Miroslav Sláma, Zdeněk Švarc, Přemysl Hajný (Obránci), Ladislav Troják, Vladimír Zábrodský, Václav Roziňák, Karel Stibor, Augustin Bubník a Vladimír Kobranov (Útočníci)

O všech plánovaných akcích vědělo ministerstvo vnitra s dostatečným předstihem, přesto nastal problém s vystavením cestovních pasů a počtem míst v letadle. Pasy, které měly být doručeny před plánovaným odletem 5. 11. 1948, hokejisté získali až den po odletu. Problém nastal i s tím, že některé pasy byly dodány ještě později, a proto pro jejich majitele nebyla vystavena anglická víza.⁹⁶ O tom, zda zdržování na straně ministerstva vnitra bylo za nějakým účelem nebo se jednalo o shodu náhod, se dnes můžeme jen dohadovat.⁹⁷

Další „náhodou“ byl menší počet letenek do Paříže. Někteří cestující však uvolnili místa hráčům a vypadalo to, že nyní již mohou s poklidem odstartovat. Na poslední chvíli k letadlu přišel ministr zahraničních věcí, Vladimír Clementis a jeho tajemník.⁹⁸ Trvali na tom, že musejí odletět, protože by jinak nemohli pokračovat do New Yorku letem druhý den ráno. Dvě místa se musela v letadle uvolnit, Zdeněk Jarkovský a Zdeněk Švarc nepatřili k týmu LTC⁹⁹, ale k I. ČLTK. Proto bylo dohodnuto, že za nimi přiletí druhý den. V důsledku průtahů s

⁹⁶ Jednalo se o hráče: Ladislava Trojáka, Karla Stibora, Vilibalda Šťovíka a Miloslava Pokorného.

⁹⁷ V dokumentech, které jsem prostudovala, není zmínka o procesu zařizování pasů a víz pro tento turnaj. Nenalezla jsem ani jiné archivní prameny, které by vypovídaly o cíleném zdržování vydání pasů. Avšak v souvislosti s následujícími událostmi, si otázku zda nebylo zdržování na straně ministerstva cílené, nemohu odpustit. Jedná se však pouze o mou domněnku, kterou nemohu podložit písemnými prameny.

⁹⁸ JUDr. Vladimír Clementis, narodil se 20. 9. 1902, slovenský politik a diplomat v druhé vládě Klementa Gottwalda převzal post ministra zahraničí po Janu Masarykovi, který zemřel 10. 3. 1948. Na této pozici byl až do března 1950. V roce 1949 se stal členem Ústředního výboru strany. V roce 1950 byl společně s Rudolfem Slánským, Bedřichem Geminderem, Ludvíkem Frejkou, Josefem Frankem, Bedřichem Reicinem, Karlem Švábem, Evženem Löblem, Vavrem Hajdů, Arturem Londonem, Andrém Simonem, Ottem Šlingem, Ottem Fischlem a Rudolfem Margoliusem obviněn ze spiknutí proti republice (velezrady, špionáže, sabotáže a vojenské zrady, z trockismu a titoismu) následně byla většina odsouzena k trestu smrti (až na Evžena Löbla, Artura Londona, a Vavra Hajdů, kteří dostali doživotní trest vězení). Vladimír Clementis byl popraven 3. prosince 1952.

⁹⁹ Bohumil Modrý, Oldřich Záborský, Miroslav Sláma, Vilibald Šťovík, Miloslav Pokorný, Ladislav Troják, Vladimír Záborský, Augustin Bubník, Václav Roziňák, Karel Stibor, Vladimír Kobranov, Přemysl Hajný.

vydáním pasů a problémů s odletem musel tým LTC odehrát zápas s pařížským Racing Clubem hned po příjezdu z letiště.¹⁰⁰

Komplikace s pasy a celkově s cestou však pokračovaly dále. A měly tragickou dohru, která byla využita novým politickým režimem v Československu. Organizátor po zápase oznámil týmu, že na hráče s vízem čeká letadlo a zbytek bude přepraven do Londýna až následující den. Tým se proto musel znovu rozdělit a i když se mladší hráči těšili na noc v Paříži, museli odletět. Vzhledem k počasí však 8. 11. 1948 pařížské letiště nepřijímalo ani neodesílalo žádná letadla. Ke špatnému počasí se přidala i stávka dopravců. Panu Michaelisovi, který byl ředitelem pařížské sportovní haly, se podařilo sehnat soukromého dopravce, který byl ochoten i přes nepříznivé počasí zbylou část hokejového týmu přepravit do Anglie. Pilotem byl válečný veterán René de Narbonne, který s přeplněným letadlem Beachkraft s hokejovými reprezentanty¹⁰¹ vzletěl z letiště Le Bourget. Všem cestujícím se tento let stal osudným, protože letadlo se zřítilo a jeho trosky nebyly nikdy nalezeny. Následkem toho umírají čtyři reprezentanti z olympijských her ve Svatém Mořici z roku 1948 a další dva hokejisté, kteří byli velkou oporou pro národní hokejový tým.¹⁰²

V Londýně neměl zbytek týmu žádné zprávy o svých spoluhráčích, a proto nastoupili alespoň ti, kteří se dostali do Anglie o den dříve. O tomto utkání vypráví Václav Roziňák následující: „A proti nám patnáctka většinou naturalizovaných Kanadťanů. Bojovali jsme i za ostatní, dokonce získali dvougólové vedení. Diváci nám překvapivě

¹⁰⁰ Viz. **SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K.** *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969, s. 124 – 127.

Nejednalo se zde jen o hokej, ale v přestávkách byly k vidění i další sporty. Hokejoví fanoušci viděli celkem příjemný zápas s prohrou Racing Clubu Paris. Dvě branky v tomto utkání vstřelil Vladimír Zábrodský.

¹⁰¹ Mezi posádkou byli významní hokejisté, členové národního hokejového týmu: Karel Stibor, Vilibald Šťovík, Miloslav Pokorný, Ladislav Troják a k nim se přidali ještě Zdeněk Jarkovský a Zdeněk Švarc, kteří zůstali už v Praze a doletěli do Paříže s jednodenním zpožděním oproti zbylým hokejistům

¹⁰² Viz. **ŠKUTINA, V. BAKALÁŘ, R.** *Ztracená léta. Příběh hokejového zločinu*. Pardubice: Helios, 1990, s. 44.

hodně fandili, při nástupu do druhé třetiny nás dokonce poplácávali po rameni jako nějaké hrdiny. Další překvapení čekalo na ledě: Angličanů vyrukovalo rovněž jenom osm. Ostatní zůstali sedět na střídačce zabalení do kostkovaných plédů. To už všichni ve wembleyské aréně věděli, že letadlo s kamarády zatím nedoletělo. V rozhlasu to oznámil předseda anglického svazu John Ahearne, pozdější nejvyšší hlava světového hokeje.¹⁰³ Zbytek zápasů byl v Londýně zrušen a českoslovenští hokejisté se vrátili zpět do vlasti. „Nikdo na nás nikde nečekal. Nikdo z vedení nás nepřišel přivítat.“¹⁰⁴

Po celý následující rok neuznalo oficiálně Československo letadlo za havarované a na šestici reprezentantů bylo pohlíženo jako na zběhy či emigranty. „Manželky ani rodiny nedostaly žádnou náhradu a dva vojáci byli prohlášeni za zběhy, my jsme poté hráli v sezóně mimo ČSR, ale nedostali jsme žádnou zprávu, že by žili. Trvalo rok, než prohlásili letadlo za spadnuté a to bylo na základě toho, že manželka pilota dostala vyplacenou životní pojistku manžela. Stát jim nikdy nedal nic.“¹⁰⁵ Václav Roziňák, který odehrál zápas ve wembleyské aréně vzpomíná, na návrat z Londýna a chování československých představitelů následovně: „Po návratu domů nenašel nikdo z vedení odvahu, aby navštívil i pozůstalé a tak hokejisté sami navštívili rodiny Pokorných, Stiborových a Trojákových. Hráči, kteří byli na vojně, byli dlouho považováni za vojenské zběhy.“¹⁰⁶

I přes obrovské ztráty v LTC odletěl tým posílen o nové hráče a i další posily z jiných týmu v Československu do Davosu¹⁰⁷, aby potřetí

¹⁰³ Cit.: **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 179.

¹⁰⁴ Cit. Z rozhovoru s Augustinem Bubníkem, 30. 6. 2011.

¹⁰⁵ Cit. Tamtéž.

¹⁰⁶ Cit. **ŠKUTINA, V. BAKALÁŘ, R.** *Ztracená léta. Příběh hokejového zločinu*. Pardubice: Helios, 1990, s. 45.

¹⁰⁷ Z LTC byli: Bohumil Modrý, Oldřich Zábrodský, Josef Trousílek, Oldřich Němec, Václav Roziňák, Vladimír Zábrodský, Stanislav Konopásek, Augustin Bubník, Miloslav Charouz, Jiří Hajný, z ATK přibyl na hostování Josef Jirka, Přemysl Hajný, z Vítkovic Miroslav Sláma a z Židenic Vladimír Bouzek

v řadě obhájil vítězství a tým získal Spenglerův pohár (28. 12. – 31. 12. 1948).

Důležitější, pro budoucnost celého klubu, ale i jednotlivých hráčů bylo setkání s emigranty. Jednalo se o Jaromíra Cittu (bývalý předseda LTC), Josefa Malečka a několik dalších. Výpovědi o tom, jak celé setkání probíhalo, se velmi liší. S jistotou víme, že vše se odehrálo na Silvestra roku 1948 a původně se snažili přesvědčit k emigraci pouze bratry Zábrodské, Ing. Bohumila Modrého a Dr. Miroslava Slámu. Nakonec se začalo jednat s celým mužstvem. Mělo údajně dojít k hlasování o tom, kdo chce zůstat v emigraci a vytvořit exilový národní hokejový tým.¹⁰⁸ Někteří hráči nechtěli zůstat v emigraci, protože Jaromír Citta ani další emigranti jim nemohli nabídnout žádné zázemí a jistoty, jiní měli v ČSR rodiny, které nechtěli opustit a za návrat nejmladších z týmu se museli zavázat rodiče. O celé události vypráví Augustin Bubník následující: „Nakonec jsme se rozhodli v hlasování 8 pro návrat a 6 pro emigraci. Zábrodský byl také původně pro emigraci, ale nakonec otočil a řekl, že se také vrací s námi. Pro nás to bylo těžké, my co jsme byli jednadvacetiletí, když tehdy někdo jako my vycestoval, museli za něj rodiče podepsat jakýsi revers o tom, že v cizině nezůstane a vrátí se zpět. Věděli jsme, že když se nevrátíme, tak rodiče zavřou nebo vyhodí, zlikvidují je ze zaměstnání.“¹⁰⁹ Na základě všeho výše uvedeného bylo rozhodnuto, že se LTC vrátí zpět do vlasti. Vladimír Bouzek o hlasování vypráví: „Já tehdy hlasoval proti, umřel mi totiž otec a nechtěl jsem nechat maminku samotnou. Vedení [Antonín Vodička a Oldřich Zábrodský starší, poznámka autora] se o našem hlasování dozvědělo, z hotelu nás odstěhovali na ambasádu a tam nás hlídali.“¹¹⁰

¹⁰⁸ Především v tomto bodě jsou svědectví rozdílná. Hlasování bylo tajné a ve výpovědích (Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol (4 svazky) se liší jména těch, kteří chtěli zůstat v zahraničí a těch, kteří se chtěli vrátit zpět.

¹⁰⁹ Cit. Z rozhovoru s Augustinem Bubníkem, 30. 6. 2011.

¹¹⁰ Cit. **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 188.

Jediní hráči, kteří emigrovali, byli: Miroslav Sláma a Oldřich Zábrodský. „To byli oba strašně chytrí kluci, kteří věděli co nový režim socialisticko – komunistický přináší, často nám vyprávěli, co to všechno je a bude, ale my jsme si říkali, že ve sportu nám nebude nikdo nikdy nic diktovat.“¹¹¹ O jejich útěku je známo následující: „Před odjezdem do Lausanne byl oběd v hotelu Waldhof hned vedle zimního stadionu. To již jsme byli se Slámou na všem domluveni. Během jídla jsme se nenápadně vzdálili a s věcmi opustili hotel. Venku už čekal emigrant Richard Hartman, tak jako Citta bývalý funkcionář České cukerní, a rychle nás naložili do auta.“¹¹² Oldřich Zábrodský a Miroslav Sláma zůstali přátelé, i když podle dcery Miroslava Slámy, Jane Mackenzí Slámové byli zcela rozdílné povahy.

Existuje řada spekulací, proč oba hokejisté utekli právě v danou chvíli. Podle svědectví Jane Mackenzí Slámové byl hlavní důvod jejího otce následující: „Já jsem viděl, co udělali Němci a nechci vidět, co mohou udělat Rusové“.¹¹³ Jeho dcera se v dopise, který mi byl doručen 20. 3. 2012, zmiňuje také o tom, že si její otec nemyslel, že by jeho emigrace byla natrvalo a předpokládal, že za 5 nebo 6 let se vrátí zpět do vlasti bez komunistické a ruské nadvlády. Přes pět let zůstal Miroslav Sláma ve Švýcarsku a společně s dalšími českými emigranty¹¹⁴ v roce 1950 na 14 dní hrál v týmu O. K. Lions, který byl vytvořen speciálně pro turnaj ve Švýcarsku. Vítězek turnaje darovali vysoké škole v Ženevě, na pokrytí výloh studia emigrantů.

To, že Miroslav Sláma zůstal ve Švýcarsku, nebyl jen momentální nápad, plánoval to ještě před Spenglerovým pohárem. Vybral většinu peněz ze svého účtu a vzal si potřebné věci z Třebíče. Oldřich Zábrodský mladší se chopil příležitosti a emigroval společně s ním. Tímto bych

¹¹¹ Cit. Z rozhovoru s Augustinem Bubníkem, 30. 6. 2011.

¹¹² Cit. **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 189.

¹¹³ Cit. Dopis od Jane Slámové (Dcery Miroslava Slámy) z 20. 3. 2012. Vlastní překlad z angličtiny. Původní text zněl: "I saw what the Germans did. I didn't want to stick around to see what the Russians would do."

¹¹⁴ Maleček, Sláma, Schejbal, Kučera, Matouš, Ulrich, Suchopárek, Roubík a Novák

chtěla vyvrátit spekulace o tom, že by byl Vladimír Zábrodský zapleten do tohoto útěku tak, že by vyhrožoval Miroslavu Slámovi, že ho po návratu obviní z dojednávání emigrace celého týmu. V dané chvíli se Vladimír Zábrodský choval jako kapitán týmu, když dojednával podmínky pro emigraci, zda to bylo z vlastní vypočítavosti nebo opravdu jen v rámci své kapitánské pásky, se můžeme jen dohadovat. Pro Oldřicha Zábrodského mladšího bylo rozhodnutí utéci velmi složité. Jane Slámová o tom řekla: „Můj otec považoval neshodu mezi Olegem [Oldřich Zábrodský, poznámka autora], jeho otcem [Oldřichem Zábrodským starším, poznámka autora] a bratrem [Vladimírem Zábrodským, poznámka autora] za rodinnou tragédii a vždy obdivoval Olega pro jeho těžké rozhodnutí.“¹¹⁵ Miroslav Sláma se po čase odstěhoval do New Yorku, kde mu v začátcích pomohl Oldřich Zábrodský. A následně se přestěhoval do Idaho, kde žije jeho rodina dodnes. Velmi zvláštní je fakt, že přesto, že v Davosu byl jak Vladimír Zábrodský (na pozici kapitána), tak jeho otec Oldřich Zábrodský (na pozici trenéra) neměli problémy po návratu do ČSR. Zda po návratu informovali stranické vedení o emigraci nebo předali nějaké důležité informace, o tom se dnes můžeme pouze dohadovat, protože k tomuto neexistuje žádný archivní materiál a svědectví jednotlivých aktérů se velmi rozchází. Jediné co se dochovalo, je udání Vladimíra Zábrodského na vlastního bratra. (Přikládám jej v příloze číslo 2.)

Návrat z Davosu byl velmi komplikovaný. Vyprávěl o něm dr. Jaromír Lang¹¹⁶, který událost hodnotil jako spor emigrace a nového komunistického zřízení v zemi, přičemž „emigraci“ považoval za viníka sporu a hokejisty jako „oběť“. „Pozice emigrace byla po Únoru velmi silná a nebezpečná. Občas se chtěla dostat do kontaktu s našimi sportovci. V zimě 1948 – 49 nám dalo s pomocí Prahy dost námahy,

¹¹⁵ Cit. Dopis od Jane Slámová (Dcery Miroslava Slámy) z 20. 3. 2012. Vlastní překlad z angličtiny.

¹¹⁶ Prof. PhDr. Jaromír Lang, narozen 6. 4. 1914, v roce 1948 byl velvyslancem ve Švýcarsku, děkanem Filosofické fakulty Univerzity Palackého byl v letech 1961-1963, poslancem od 1. 1. 1969 do 25. 11. 1971, Zemřel 17. 6. 1979. (Viz. <http://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?org=279&id=2484>, [10. 4. 2012].)

abychom dostali do vlasti tým hokejistů. Ne že bychom o nich předem pochybovali, jim jsme věřili. Znali jsme však způsoby jednání naší aktivní emigrace. Proto jsme také mužstvo, když v Curychu pro mlhu neletělo letadlo a emigranti provokovali kolem curyšského nádraží, zavezli zpět do Bernu. Tam na velvyslanectví jsme zorganizovali dost družnou zábavu. Soudím, že sami hokejisté chtěli, aby je čs. emigrace ve Švýcarsku neotravovala. Nikdo se na ně nedíval jako na špióny, jako na nepřítel republiky. Poznal jsem je jako příjemné sportovní nadšence. Domů se letecky vrátili druhý den.“¹¹⁷

Přes všechny výše zmíněné problémy národního hokejového týmu slavil nemalé úspěchy. Po stříbrné olympiádě následovalo Mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1949 ve Stockholmu, kde ČSR vyhrálo zlatou medaili pod vedením znovu povolaného bývalého fotbalisty Antonína Vodičky, který se vrátil zpět na místo oficiálního trenéra národního týmu. Ve skutečnosti byl však spíše psychickou oporou reprezentantům, nikoli trenér, který by radil hráčům nebo organizoval přípravu. Neoficiálním hrajícím trenérem se stal opět Vladimír Zábrodský. V tomto oficiálním mistrovství došlo k dosud nevídanému. Československo poprvé v mezinárodním střetnutí Kanada¹¹⁸ – ČSR¹¹⁹ vyhrálo. Oslavy úspěchu hokejového mužstva byly opět celonárodní. Oblíbenost sportu dosvědčuje svědectví Josefa Laufera: „Ty nejradostnější chvíle nás teprve očekávaly v hotelu Aston, kam

¹¹⁷ Cit. **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 190.

¹¹⁸ Picard – Hillson, Gagne, Kewley, Terggesen – Dimock, J. Russell, Stanley, Hashey- De Bastiani, Bauer (Cit. Rudé právo, ústřední orgán Komunistické strany Československa, Článek: ČSR poráží po skvělém výkonu Kanadu. 16. 2. 1949, Číslo 39, Ročník 29, Sportovní rubrika.)

¹¹⁹ Ing. Bohumil Modrý – Josef Troušilek, Přemysl Hajný, Jiří Macelis, Oldřich Němec – Václav Roziňák, Vladimír Zábrodský, Stanislav Konopásek – Vladimír Kobranov, Vladimír Bouzek, Augustin Bubník – František Mizera, Čeněk Pícha. (Cit. Rudé právo, ústřední orgán Komunistické strany Československa, 16. 2. 1949, Číslo 39, Ročník 29, Sportovní rubrika).

Branky vstřelili: Vladimír Zábrodský, Augustin Bubník, Stanislav Konopásek. Celkový výsledek byl 3:2.

docházely přechytlé telegrafické projevy z domova. Svědčily o velkém zájmu, s jakým celá republika sledovala boje československých reprezentantů na mistrovství světa a která všechna naše veřejnost uvítala jejich perně vybojované vítězství nad Kanadou.¹²⁰ Využití sportovního úspěchu však mělo i politické pozadí. Rudé právo zdůraznilo, že „Po vítězném zápase [s Kanadou, pozn. autora] blahopřáli našemu mužstvu ke krásnému výkonu členové sovětské delegace.“¹²¹

V neděli 20. 2. 1949 se v pozdních večerních hodinách výprava vydala na cestu do ČSR. Pluli lodí do polského přístavu Odra Port a odtud vlakem. Na lokomotivě byl nápis: „Sjednocenou tělovýchovou k nejvyšším metám.“¹²² Politici reprezentanti neváhali využít výhru hokejistů pro svou propagaci, jak je patrné z následujících citací. V novinách se nešetřilo oslavnými slovy na národní hokejový tým: „českoslovenští hokejisté se ukázali býti dobrými representanty lidové demokratické republiky.“¹²³ Přivítání bylo velkolepé: „V pohraniční stanici v Lichkově bylo nástupiště již hodinu před příjezdem vlaku plně obsazeno. Přestože Lichkov je malá obec, uvítalo naše reprezentanty téměř 2.000 osob, příslušníci armády z blízkých posádek, školní mládež, sokolové, spolky a zástupci různých korporací. Nechyběla ani hudba.“¹²⁴ Ve stanici byly pronášeny projevy a poté: „obecenstvo odneslo všechny hráče na ramenech do blízké restaurace, kde pro ně MNV [Místní národní výbor, poznámka autora] připravil občerstvení.“¹²⁵ V Rudém právu, které bylo ústředním orgánem Komunistické strany Československa, je uvedeno, že nejvíce reprezentanti ocenili: „když jim

¹²⁰ Viz. LAUFER, J. *Hokej můj osud*. Praha: Mladá fronta, 1960, s. 153.

¹²¹ Cit.: Rudé právo, ústřední orgán Komunistické strany Československa, Článek: ČSR poráží po skvělém výkonu Kanadu. 16. 2. 1949, Číslo 39, Ročník 29, Sportovní rubrika.

¹²² Cit. Rudé právo, Ústřední orgán Komunistické strany Československa, článek: Československý lid vítá mistry světa, Naši hokejisté se vrátili ze Stockholmu. Ročník 29, Číslo 45, 23. 2. 1949, Sportovní rubrika.

¹²³ Cit. Tamtéž.

¹²⁴ Cit. Tamtéž.

¹²⁵ Cit. Tamtéž.

byl předán blahopřejný telegram presidenta republiky Klementa Gottwalda.¹²⁶

Další obrovské ovace následovaly na Wilsonově nádraží v Praze, kde měl na starost uvítací řeč Václav Kopecký.¹²⁷ Jeho řeč byla děkovná, ale nezapomněl poukázat i na nepřátele lidově demokratického zřízení: „A navzdory těm, kdož nám nepřejí, jste ukázali, že naše země krácející k socialismu, má sílu zvítězit na všech polích.“¹²⁸ Dále pochválil sjednocenou tělovýchovu a obrozeného Sokola, který spěje k nové slávě.¹²⁹

Jak je patrné z předcházejících řádků, bylo Československo v hokeji velmi úspěšné. To dosvědčují zlaté medaile z mistrovství světa v roce 1947 a 1949 nebo stříbrná medaile z olympijských her z roku 1948, ale také řada mezinárodních turnajů. Přesto se nad úspěšným týmem začaly stahovat netušené mraky.

¹²⁶ Cit. Tamtéž.

¹²⁷ Václav Kopecký, narozen 27. 8. 1897, redaktor tisku Komunistické strany Československa (Dále jako KSČ) již v meziválečném období, od roku 1945 do roku 1953 byl ministr informací a osvěty, následně ministr kultury a v roce 1955 místopředseda vlády. Vytvořil propagandu KSČ ve 40. a 50. letech 20. stol. Často obviňován z vykonstruovaných procesů z 50. let 20. stol. Zemřel 5. 8. 1961.

¹²⁸ Cit. Rudé právo, Ústřední orgán Komunistické strany Československa. Článek: Proslavili jste naši republiku ročník 29, Číslo 46, 24. 2. 1949, Sportovní rubrika.

¹²⁹ Cit. Tamtéž.

1950

7. ročník I. Celostátní hokejové ligy ČSR

Někteří mladší hokejisté z pražských klubů LTC a I. ČLTK nastoupili základní vojenskou službu (Augustin Bubník, Josef Jirka, Přemysl Hajný, Vladimír Kobranov) a přestoupili do Armádního tělocvičného klubu (dále jako: ATK Praha), který vznikl 1. 10. 1948. Trénink probíhal dvoufázově, což v ostatních klubech nebylo možné, protože hokejisté museli vykonávat svá zaměstnání. Mužstvo, které ATK Praha vytvořilo, vyhrálo 7. ročník národní hokejové ligy Československa a pokořilo LTC, které od konce války vyhrálo všechny předchozí ročníky. Augustin Bubník, nejlepší střelec ligy 1949/1950, který původně hrál za LTC, popisoval pocity po výhře ATK následovně: „My jsme se jim pomstili, protože my mladý jsme vždycky byly utlačovaný v LTC, když jsme vyjeli na nějaké mezinárodní hokejové utkání, nikdy jsme nedostali plnou denní penzi, která nám patřila, protože nám to sebral Vladimír Zábrodský. Místo 15 franků jsme dostali 10 franků.“¹³⁰ Celkově LTC ztratilo na ATK 5 bodů a skončilo na 3. místě.

Mezinárodní hokejová utkání (Mistrovství světa v ledním hokeji 1950)

Po vítězství reprezentačního týmu Československa na Mistrovství světa v ledním hokeji ve Stockholmu v roce 1949 následovalo Mistrovství světa v Londýně, kde měli českoslovenští hokejisté obhájit titul a také výhru nad týmem Kanady. Tréninková příprava širšího výběru reprezentantů (kolem 20 hokejistů) probíhala na Kladně. Vedoucími tohoto tábora byli: Josef Matějka (zaměstnanec ÚVKŠČ jako tělovýchovný referent), Karel Velebil (Tajemník ROH, který byl nejvyšším vedoucím), Josef Hermann (technický úředník na ministerstvu

¹³⁰ Viz. Rozhovor s Augustinem Bubníkem z 30. 6. 2011.

školství, v přípravném táboře měl na starost technickou přípravu mužstva na ledě). O soustředění, které se konalo od 26. února 1950 do 8. března 1950, vypověděl Augustin Bubník následující: „Měli jsme tréninkové soustředění na Kladně, kde jsme bydleli v jedné vile, kterou zabrali nějakému magnátovi a jezdili jsme do Kladna na tréninkové soustředění a zápasy.“¹³¹ Tato vila byla rekreačním střediskem Okresního národního výboru Kladno (dále jako ONV Kladno). Dopoledne probíhal trénink a po obědě následovala teorie a politické přednášky, které vedl Karel Velebil¹³², což dosvědčuje i novinový článek ze 7. 3. 1950 v Mladé frontě: „A nezapomíná se ani na otázky politické. Nechceme a nebudeme mít v budoucnu již reprezentantů. Kteří by neznali smysl svého boje na sportovním kolbišti, kteří by si jasně neuvědomovali, že jsou našimi reprezentanty – reprezentanty lidově demokratického Československa.“¹³³ Toto politické školení probíhalo v souvislosti několika emigrací sportovců, jako byli již zmiňovaní hokejisté Oldřich Zábrodský, Miroslav Sláma, Josef Maleček, Zdeněk Marek, ale například i krasobruslařka Alena Vrzáňová či tenista a hokejista Stanislav Drobný. (V příloze č. 3 přikládám vyjádření na emigraci Aleny Vrzáňové) Stát se snažil sportovce přesvědčit, že pokud emigrují, zradí vlast a nebudou se moci nikdy vrátit. Neublížili by tím jen sobě, ale i svým nejbližším.

Těsně před odletem byl vybrán reprezentační tým, který měl obhájit mistrovský titul z roku 1949. Do týmu byli zařazeni: brankáři Josef Jirka a Zlatko Červený, útočníci Augustin Bubník, Vladimír Kobranov, Přemysl Hajný, Vladimír Zábrodský, Stanislav Konopásek, Jiří Macelis, Václav Roziňák, Vladimír Bouzek, Čeněk Pícha, Josef Štock a obránci: Antonín Španinger, Václav Bubník a Vlastimil

¹³¹ Viz. Rozhovor s Augustinem Bubníkem z 30. 6. 2011.

¹³² Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. s. 102, výpověď Stanislava Konopáska.

¹³³ Viz. Mladá fronta, Deník Československého svazu mládeže. Článek: Před zahájením Hokejového Mistrovství světa v Londýně. Tvrdá příprava našich hokejistů. Vydáno: 7. 3. 1950, číslo 54, ročník 6, Sportovní rubrika.

Bubník.¹³⁴ Propojení mezi sportem a politikou dobře ukazuje, že v pátek 10. března se reprezentační výběr sešel s nejlepšími pracovníky v pražském kraji.¹³⁵ Ti slíbili, že zvýší pracovní výkon, pokud hokejisté z Londýna přivezou zlato. Večerem provázela hudební skupina Argo, která složila píseň speciálně pro tuto příležitost. Propagandistický ráz písni je jasně patrný již po první sloce: „Dnes do boje odjíždíte, obhájit titul pro svou zem, těšíme se, že zvítězíte v boji proti všem.“¹³⁶ Po tomto setkání se hokejisté vrátili zpět do Tyršova domu, odkud měli ráno 11. března 1950 nasednout do autobusu československých aerolinií, který je odvezl na Ruzyňské letiště.¹³⁷

11. března 1950

Ráno 11. března mělo celé mužstvo poslední trénink na ledním stadionu v Praze a v 9,30 odjeli již zmiňovaným autobusem z Tyršova domu na Ruzyňské letiště. Celý tým prošel pasovou kontrolou a na terminálu čekal na odlet.¹³⁸ V čase odletu byli reprezentanti vyzváni, aby

¹³⁴ Viz. Rudé právo, Ústřední orgán Komunistické strany Československa. Článek: Čs. Hokeysté pro mistrovství světa v Londýně. Vydáno: 10. března 1950, číslo 59, Ročník 30, Sportovní rubrika.

¹³⁵ Nejednalo se o jediné setkání s „úderníky“ v Československu. O dva dny dříve se celý tým sešel s nejlepšími pracovníky v kladenském kraji. Proběhly besedy, během kterých měli hokejisté, jejich vedoucí a i pracovníci proslovy o budoucí dobře odvedené práci.

¹³⁶ Cit. Rudé právo, Ústřední orgán Komunistické strany Československa. Článek: Večer čs. Hockeyistů a úderníků, vydáno: 12. března 1950, číslo 61, Ročník 30, sportovní rubrika.

¹³⁷ Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. mapa č. 2, s. 347, výpověď Josefa Hermanna.

¹³⁸ Čas odletu je podle zdrojů nejasný. V knize Ztracená léta. Příběh hokejového zločinu od Roberta Bakaláře a Vladimíra Škutiny byla hodina odletu stanovena na 16,00 hodin. Dle knihy Stanislav Konopásek, Hráč, který přežil, od Davida Lukšů a Aleše Palána se čas odletu přesunul zcela na druhý den (neděli). To je však velice nepravděpodobné, protože to vylučuje sled následujících událostí i ostatní materiály, které jsme použila. Já se nejvíce přikláním k času odletu, který jsem našla v materiálech Archivu bezpečnostních složek a v knize Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci od Jiřího Macků, které se shodují na přibližné hodině odletu v rozmezí od 10,45 – 11,30 hod.

vyčkali další dvě hodiny z důvodu technické závady na letadle.¹³⁹ Do dvou hodin se podle Augustina Bubníka: „objevili čtyři pánové, dva z hokejového svazu a zavolali nás do velké místnosti, kde nám řekli, že jestli nepodepíšeme listinu, se kterou chodil Vladimír Zábrodský, že se vzdáváme mistrovství světa, tak že podpoříme buržoazní politiku západu, protože Anglie nevydala víza našim reportérům Josefu Lauferovi a Otakaru Procházce. Měli jsme něco podepsat, když jsme nevěděli co, proč a proto nastala velká kontroverze, hádání, sprostý slova, my jsme jim nevěřili a Zábrodského¹⁴⁰ i je jsme vyhnali. Řekli, že se neodletí a pokud ano, tak určitě ne v sobotu, možná v pondělí.“¹⁴¹

Vladimír Zábrodský ve své výpovědi, ke které se dostavil 16. 3. 1950, uvedl, že se celá událost odehrála následovně: „Čekali jsme asi 1 ½ hodiny na povel k odletu. Toto se ale neuskutečnilo, jelikož asi ve 13,00 hodin se dostavili náš politický vedoucí, Matějka, Pokorný, a jeden soudruh z ministerstva zahraničních věcí a tito nám oznámili, že je odlet odsunut na neurčitou dobu, jelikož reportéři Laufer a Procházka nedostali udělená jim visa. Matějka, Pokorný a uvedený soudruh, jehož jméno neznám¹⁴², navrhli celému mužstvu, aby bylo sestaveno prohlášení, že

¹³⁹ Augustin Bubník, jeden z reprezentantů se domnívá, že žádná závada na letadle nebyla a jednalo se pouze o zdržování, aby nemohl tým odletět.

¹⁴⁰ Podle archivních zdrojů (Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., výpověď Stanislava Konopásky s. 100 - 105) Vladimír Zábrodský, jakožto kapitán týmu, měl podepsat prohlášení, ve kterém souhlasil s nenastoupením celého týmu na mistrovství světa v Londýně. O tom je dále napsáno: „Nevšiml jsem si, zda toto prohlášení Zábrodský Matějkovi [Vladimír Zábrodský, Josef Matějka, poznámka autora] podepsal, ale pamatuji si, že Zábrodský prohlásil, že jest to naprosto správně a že bez reportérů by se nemělo jeti.“ (Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. s. 102. Výpověď Stanislava Konopásky). Zda existovala nějaká listina podepsaná Vladimírem Zábrodským, která měla zavazovat tým k nenastoupení na mistrovství světa v Londýně, nemohu doložit. Nenalezla jsem ji v žádném archivním spisu, a proto se mohu opírat jen o svědectví jednotlivých aktérů a výpovědi.

¹⁴¹ Cit. Rozhovor s Augustinem Bubníkem z 30. 6. 2011.

¹⁴² Podle výpovědi Karla Velebila se na letiště měl nacházet on, Josef Matějka, Vladimír Pokorný (pracující na ministerstvu informací a osvěty) a Drtina (pracovníci ministerstva zahraničí), toto se shoduje také s výpovědí Josefa Hermanna. (Viz. Archiv bezpečnostních

národní mužstvo neodletí do Londýna do té doby, než bude vyřízena záležitost se vstupními vísy pro uvedené reportéry.¹⁴³ Toto prohlášení mělo být oznámeno anglickému vyslanectví v Praze. Avšak k uskutečnění prohlášení nedošlo, jelikož v celém mužstvu byla velká roztrpčenost a situace na letišti nebyla organizačně zvládnutá.¹⁴⁴ Tým vyčkával na letišti do 14,00 hodin, jestli nebude situace vyřešena, ale poté se k nim vrátil Josef Matějka, že není šance k odletu, dokud nebudou víza pro reportéry hotová.¹⁴⁵

Na letišti mělo také dojít k hlasování o tom, zda hráči chtějí či nechťejí odletět do Londýna bez reportérů. „Hlasování“ zmiňuje ve své výpovědi jak Augustin Bubník, tak i někteří další hráči. Popsaná situace se však jako hlasování charakterizovat nedá, Josef Matějka se měl přímo zeptat mužstva, zda souhlasí s tím, že se neodletí, dokud nebudou mít reportéři Josef Laufer a Otakar Procházka víza, na což neměl nikdo reagovat negativně.

Mužstvo bylo vyzváno, aby se v pondělí 13. března 2012 v 10,00 hodin dostavilo do Tyršova domu, kde mělo dojít ke konfrontaci mezi hokejovým týmem a vedením výpravy.

V průběhu vyčkávání na sjednanou schůzku v Tyršově domě mohli pražští hráči odejít do svých domovů a mimopražským hráčům bylo zajištěno ubytování v Tyršově domě.¹⁴⁶ Hráči se podle svých

složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. Mapa č. 2, s. 344, výpověď Karla Velebila.)

¹⁴³ Podle výpovědi Josefa Matějky byl o celé záležitosti s vízy nejprve uvědomen Vladimír Zábrodský, od kterého očekávali podporu a měl uklidnit celý tým, možná právě proto se Augustin Bubník zmiňuje o tom, že Vladimír Zábrodský přesvědčoval reprezentanty o tom, aby se rozhodli neodletět do Londýna bez reportérů.

¹⁴⁴ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. mapa č. 2, s. 357, Výpověď Vladimíra Zábrodského.

¹⁴⁵ Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. mapa č. 2, s. 33, Výpověď Vladimíra Pokorného.

¹⁴⁶ Nejprve se jednalo o tom, že by byli mimopražští hráči posláni domů, ale poté zavládl zmatek, protože se všichni domnívali, že se na mistrovství již neodletí, až poté bylo Josefem Matějkou stanoveno, že mimopražští hráči zůstanou do pondělí 13. 3. v Tyršově

výpovědi neobávali příliš toho, že by do Londýna neodletěli a domnívali se, že celá situace bude vyřešena. To samé jim totiž řekli vedoucí výpravy již na letišti.

Ještě během soboty 11. 3. sestavil Josef Matějka oficiální prohlášení o odloženém odletu a vydal se s ním za Vladimírem Zábrodským, na kterého vyčkali před jeho bytem společně s Karlem Velebilem: „Po dostavení s. Zábrodského jsme mu předložili toto prohlášení podepsat. Zábrodský však dopis odmítl s poukázáním, že sám jako jedinec o tomto rozhodovati nemůže. Po odmítnutí podpisu jsem již o této věci nemluvili a já s Velebilem, který byl též přítomen jsem odešel domů.“¹⁴⁷ Tato výpověď se shoduje jak s protokolem Vladimíra Zábrodského, tak i Karla Velebila, které se nacházejí ve stejném policejním svazku. Část týmu se několikrát během soboty a neděle sešla ať už na fotbalovém utkání na Spartě, karnevalu na zimním stadionu či ve vile v Černošicích.

13. března 1950

V pondělí 13. 3. 1950 se nominovaní reprezentanti dostavili do Tyršova domu. Mužstvo však bylo velice pobouřeno, což je patrné z výpovědi Augustina Bubníka: „V pondělí po příjezdu do Tyršova domu jsme zjistil, že již někteří hráči jsou v kanceláři a od slečny, která jest zaměstnána v kanceláři v Tyršově domě jsem se dozvěděl, že od 10,00 hodin zasedá mezinárodní komise, která rozhodne o tom, zda se mistrovství světa v Londýně zúčastníme. Za nějakou dobu pak slečna z kanceláře volala na nějaký úřad, pravděpodobně na anglický zastupitelský úřad v Praze, zda jsou již visa pro reportéry, kteří nás měli doprovázet připravena. Jak nám řekla, bylo jí tímto úřadem sděleno, že

domě, kdy bude rozhodnuto o dalším postupu. (Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. mapa č. 2, s. 357, Výpověď Vladimíra Zábrodského.)

¹⁴⁷ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. mapa č. 2, s. 324, Výpověď Josefa Matějky.

visa jsou již připravenal, a že si je mohou vyzvednout. Nato ona slečna telefonovala do bytu redaktora Laufera, aby jej vyrozuměla o tom, že visum pro něj i pro Procházku jest již vyhotoveno. Když domluvila, tak nám řekla, že redaktor Laufer již o tom věděl, že mu bylo visum uděleno, že však jí řekl, že si pro něj nepůjde, protože již bylo rozhodnuto, že se do Londýna nepoletí.¹⁴⁸ Informace o vydaných vízech se mohli dozvědět z Informační kanceláře britského velvyslanectví, která sídlila v ulici Na Příkopěch, kde byla vstupní víza pro oba reportéry ještě v den odletu vystavena.¹⁴⁹

Podle všech dostupných zdrojů vyplývá, že obvykle se víza vyřizovala společně s ostatními pro celý tým. Podle Viléma Bendy, jenž v roce 1950 čekal na hokejové reprezentanty v Londýně, jako druhý vedoucí výpravy, měli na Mistrovství do Londýna na pozici reportérů původně vycestovat Josef Laufer a Štefan Mašlonka. Teprve ve čtvrtek 9. března bylo rozhodnuto o změně reportéra Štefana Mašlonky za Otakara Procházku. Ani v dnešní době není možné vyřídit cestovní víza do 36 hodin od podání žádosti, proto by bylo pochopitelné, kdyby se nestihla vyřídit. Víza měla být nakonec vydána včas: „My jsme se to v agentuře dozvěděli v pátek. Celý problém jsme vysvětlili svému šéfovi panu Poloweckému, který se ihned spojil s britským atašé panem Piggetem a vysvětlil mu, proč musí být víza do soboty hotova. Vízum pro rozhlasového reportéra bylo tedy uděleno a do Prahy přišlo telegrafickou cestou v sobotu kolem 14. hodiny.“¹⁵⁰

¹⁴⁸ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. s. 180. Výpověď Augustina Bubníka.

¹⁴⁹ Což mi v rozhovoru potvrdil jak Augustin Bubník, paní Španingerová, tak je vše popsáno i v rozhovoru s Tomášem Svobodou, který byl v roce 1950 spolupracovníkem americké tiskové agentury Associated Press, v knize *Ztracená léta příběh hokejového zločinu*.

¹⁵⁰ Cit. **ŠKUTINA, V. BAKALÁŘ, R.** *Ztracená léta. Příběh hokejového zločinu*. Pardubice: Helios, 1990, s. 55. Bohužel tato kniha vydána původně ve Švýcarsku je jednostranná a jsou zde neověřená fakta, citace totiž pokračuje nařčením, že víza, která byla vyhotovena v den plánovaného odletu ve 14,00 hodin, byla doručila dvě hodiny před vzlétnutím letadla, což je velice nepravděpodobné, protože hodina odletu měla být do 12,00 hodin.

O pravdivosti vyhotovení víz v sobotu 11. března svědčí i výpověď Josefa Laufera: „odejel jsem se s. Mejdovou na anglický konsulát, kde vyzvedla cestovní pasy pro mne a Procházku, na kterých byl sobotní datum 11. 3. 1950. Podotýkám však, že anglický konsulát se skutečně snažil vyrozumět rozhlas i mně, že visa pro nás jsou připraveny již v sobotu a v neděli. Avšak nikdo z nás nebyl vyrozuměn.“¹⁵¹

Nyní se vrátím zpět k situaci v Tyršově domě. Nikdo z vedení nebyl schopen dostavit ve stanovenou hodinu (10,00 hodin), aby reprezentantům celou situaci osvětlil a bylo jim sděleno, že musejí na rozhodnutí vyčkat do 12,00 hodin. Tomu však téměř nikdo nevěřil. Mužstvo přemýšlelo o politických důvodech neúčasti, jak dosvědčuje výpověď Augustina Bubníka: „Začaly se ozývati různé poznámky z řad spoluhráčů, že důvod, proč neletíme do Londýna, není ten, že reportéři nedostali včas visa, ale že jsou to důvody politické a že naše ústředí se nás bojí pustit do Londýna.“¹⁵² Ve své výpovědi se Augustin Bubník zmiňuje i o svém spoluhráči Václavu Roziňákovi, který se vyjádřil k dlouhému čekání na rozhodnutí, následovně: „Čekáme tak dlouho, protože spojení Prahy s Moskvou trvá dlouho.“¹⁵³ Tím naznačuje, že rozhodnutí o účasti či neúčasti nemělo v pravomoci Československo, ale SSSR. O obavách z nenavrácení se československého týmu zpět z Londýna vypověděl i Vilém Benda: „Československým velvyslancem v Londýně byl tehdy dr. Bystrický [JUDr. Rudolf Bystrický, na postu velvyslance ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska byl od roku 1949 do 1951, poznámka autora] dostával informační kanály, nikdo už nedokáže, odkud vedly zprávy, které naznačovaly, že prý hokejisté chtějí hromadně emigrovat.“¹⁵⁴ Je téměř jasné, že se o svých obavách zmínil i Václavu Kopeckému či jeho podřízeným. O tom, že

¹⁵¹ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. Mapa č. 2, s. 342. Výpověď Josefa Laufera.

¹⁵² Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. s. 181. Výpověď Augustina Bubníka.

¹⁵³ Cit. Tamtéž.

¹⁵⁴ Cit. ŠKUTINA, V. BAKALÁŘ, R. *Ztracená léta. Příběh hokejového zločinu*. Pardubice: Helios, 1990, S. 54.

celá událost měla politický podtext, ve své výpovědi hovořil i Josef Laufer: „Já pro moji osobu jsem se domníval, že pouze vyšší politické zájmy znemožnily start našeho mužstva.“¹⁵⁵

V Tyršově domě padalo mnoho otázek, ale nebyl nikdo, kdo by na ně odpověděl. Až jednu hodinu po poledni se dostavilo za hokejisty několik z funkcionářů. S jistotou víme, že mezi nimi byl představitel Sokola Josef Truhlář a vedoucí výpravy Josef Matějka. Ti oznámili mistrům světa v ledním hokeji z roku 1949, že obhajoba jejich titulu nebude možná, protože na mistrovství v žádném případě neodletí. Jako hlavní důvod měl být podle výpovědi Stanislava Konopáska: „1./Reportéři Laufer a Procházka obdrželi vstupní visa pozdě, což je bezcharakterní. 2./ Anglický konsulat chtěl zmařit vůbec náš start na mistrovství tímto způsobem.“¹⁵⁶ Údajně měli být reportéři v sobotu 11. 3. zneuctěni tím, že na anglickém velvyslanectví je nepustili dovnitř a hovořil s nimi pouze vrátný s cigaretou v ústech. O tomto jednání se však nezmiňuje ani jeden z reportérů. Naopak Josef Laufer řekl: „Podotýkám však, že anglický konzulát se skutečně snažil vyrozumětí rozhlas i mně, že visa pro nás jsou připraveny již v sobotu a v neděli. Avšak nikdo z nás nebyl vyrozuměn.“¹⁵⁷

Když byly hokejistům sděleny tyto důvody, není divu, že začali projevovat odpor vůči takovému rozhodnutí. Podle výpovědi Augustina Bubníka byl velice znepokojen Vladimír Zábrodský, který měl říci, že: „v sobotu mu byla dána k podpisu již připravená listina, kde měl jménem všech hráčů prohlásit, že neručí za kondici mužstva v tom případě, že odletíme až v pondělí a že vlastně toto jednání mu bylo vnuceno.“¹⁵⁸ Václav Roziňák měl podle všech výpovědí silně protestovat proti

¹⁵⁵ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. Mapa č. 2, s. 341. Výpověď Josefa Laufera.

¹⁵⁶ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. s. 103. Výpověď Stanislava Konopáska.

¹⁵⁷ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. Mapa č. 2, s. 342. Výpověď Josefa Laufera.

¹⁵⁸ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. s. 181. Výpověď Augustina Bubníka.

rozhodnutí neodletět a měl nabádat Vladimíra Zábrodského, aby demonstrativně odevzdal svůj post kapitána týmu. Situaci se měli vedoucí výpravy snažit zachránit především tím, že oznámili hráčům, že již v sobotu 11. 3. na letišti neprotestovali proti zamítnutému odletu a že celou situaci schválili již tam. To samozřejmě hokejisty rozhořčilo ještě více. Debata byla dlouhá, ale nic neřešila. Reprezentanti byli vyzváni, aby si dojeli na letiště pro svá zavazadla. (Oficiální vyjádření, které bylo uveřejněno v novinách je přiloženo v příloze č. 4.) Cestou na letiště se domluvili, že se sejdou kolem 18. hodiny v hospodě U Herclíků, která patřila Mojmiru Ujčíkovi. Jedním z důvodů mělo být i narození syna Jiřího Macelise, o kterém se však většina hráčů dozvěděla až na místě.¹⁵⁹

Pro celý případ se může zdát důležité i to, že na Mistrovství světa v ledním hokeji v Londýně nenastoupily žádné týmy z východní Evropy. Avšak já bych tomuto faktu nepřikládala na důležitosti, protože ani v předcházejícím ročníku v roce 1949 ve Stockholmu nebylo, až na tým z ČSR, žádné mužstvo z východní Evropy zastoupeno. V roce 1948, na Zimních olympijských hrách ve Svatém Mořici reprezentovaly na leď své státní barvy jen dva státy z východní Evropy a to Československo a Polsko. Oblíbenost hokeje ve východní Evropě nebyla příliš velká, což nedosvědčuje jen častá neúčast těchto států na mistrovstvích, ale i jejich výsledky, jak na zahraničních turnajích, tak i v domácí lize. Ani v dnešní době nejsou týmy nacházející se na území bývalého východního bloku (kromě Ruska), tak úspěšné jako například Kanada, Švýcarsko či USA. Neúčast SSSR na turnajích a jeho překvapivé vítězství na Mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1953 lze také objasnit. V Sovětském svazu převládal po druhé světové válce zájem o bandy hokej a až později se začal soustřeďovat na kanadský lední hokej. Vzhledem k tomu, že politické zápolení mezi západem a východem se přesunulo i na sportovní utkání bylo pro SSSR velice důležité, aby hokejový nástup byl co nejlepší či dokonce vítězný, což se jim také podařilo.

¹⁵⁹ Domnívám se, že by se reprezentanti sešli, i kdyby se nenarodil syn Jiřího Macelise, protože zklamání nad zákazem startu v Londýně bylo veliké a téměř všichni měli potřebu si o tom pohovořit a postěžovat si na osoby, které podle nich byly viníky celé situace.

Do „Zlaté hospůdky“, jak se také říkalo restauraci za Národním divadlem, na jejímž místě se v dnešní době nachází pamětní deska, která celou událost připomíná, se začali hokejisté scházet po 17. hodině. Přítomní byli: Zlatko Červený, Václav Roziňák, Stanislav Konopásek, Jiří Maceli, Augustin Bubník, Přemysl Hajný, Josef Jirka, Vladimír Kobranov, Antonín Španinger Josef Štock, Čeněk Pícha, i přes pozvání se nedostavili: Miloslav Blažek, Vladimír Bouzek, Václav Bubník, Vlastimil Bubník, Vladimír Zábrodský¹⁶⁰ a Josef Trousílek. V restauraci se nacházeli i další známí hokejistů, byla mezi nimi Jarmila Podborská, která byla hokejovou fanynkou, Marie Pohůnková, snoubenka zemřelého Vladislava Müllera, o kterém jsem psala v předchozích kapitolách, dudák, kterého nikdo blíže neznal, jistý Čeněk Charvát, dívka Vladimíra Kobranova a snoubenka Josefa Jirky. Mimo těchto uvedených osob se v restauraci nacházeli i další hosté, mezi nimiž byl údajně i policejní činitel s nějakou dívkou a konečně starší žena, která pro velký hluk – jak uvádí policejní spis – brzy odešla. Po osmé hodině přišli dva neznámí muži. Poslední dva jmenovaní měli podle policejních protokolů přijít do restaurace po podání udání na policejní stanici. Podle materiálů Archivu bezpečnostních složek mělo udání proběhnout následovně: „Dne 13. 3. 1950 v 17,00 hodin¹⁶¹ dostavila se na stálou službu zdejšího velitelství Anna Kalvodová a oznámila, že v restauraci „U Herclíků“ v Praze II., Pštrossova ul., kde byla na večeři, se nachází společnost nějakých mladíků a děvčat, kteří hrubým způsobem urážejí lidově demokratickou republiku.“¹⁶² Následně po udání Anny Kalvodové měli

¹⁶⁰ Sám Vladimír Zábrodský uvedl v dokumentu „Zábrodský ve střížně“, který jsem získala ze soukromé sbírky Jiřího Macků, že původně do restaurace U Herclíků chtěl odejít. Návštěvu restaurace mu měla zakázat manželka, která byla v devátém měsíci gravidity.

¹⁶¹ V jiném dokumentu, kde se nachází stejná výpověď, je čas uveden na 19,00 hodin (Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., s. 72), zda se jedná o chybu v protokolu, nebo zda byl čas posunut po následujících výsledcích československých hokejistů, z dokumentů nevyplývá. Každopádně v 17,00 hodin se hokejisté ještě ani nenacházeli v restauraci, natož aby zde činili výtržnosti. Proto je tato výpověď vyvratitelná. Avšak nevylučuji, že k chybě mohlo dojít mechanickým přepsáním.

¹⁶² Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. Operativní podsvazek, s. 78.

být vysláni policisté do restaurace, aby udání prověřili. Mezi pamětníky je informace, že událost ohlásila policii Světlana Amortová.¹⁶³ Avšak Augustin Bubník popřel, že by se v restauraci nacházela.¹⁶⁴

Podle výpovědi hokejistů se po příchodu všech hráčů (které jsem jmenovala výše) začaly zpívat české písně a s přibývajícím alkoholem se repertoár měnil na skryté urážky režimu, jako například: „Nikdo není tak hezkej jako Venca Kopeckej“¹⁶⁵ a další písně. Rozhovory mezi hosty byly zaměřeny na kritiku režimu, protože se cítili ukřivdění a manipulováni komunistickou mocí a jejími představiteli. Kolem sedmé hodiny se někteří hráči vydali na večeři k rodině Fatků, které byla spřátelena s Augustinem Bubníkem, Václavem Roziňákem, Stanislavem Konopáskem. Tito tři hokejisté zde vyslechli vysílání rozhlasu, které informovalo, proč hokejisté neodjeli do Londýna na mistrovství světa. „Zaslechli jsme konec, když redaktor hlásil, že tím vystupováním úředníka nebo sluhy bylo zřejmé, že nechtějí udělit našim reportérům visa. Začátek jsme neslyšeli.“¹⁶⁶ Reportér uvedl celou situaci tak, že mužstvo se samo rozhodlo pro neúčast na mistrovství světa v ledním hokeji, protože Angličané nevydali víza pro československé reportéry. Rozhořčenost a opilost, způsobila, že se rozhodli pro telefonní hovor do

¹⁶³ Výpověď Augustina Bubníka z 30. 6. 2011 a Španingerové z 3. 2. 2011.

¹⁶⁴ Nelze však zcela vyvrátit, že se v restauraci nenacházela méně známá Anna Kalvodová. Mohlo se jednat o starou ženu, která odešla z restaurace pro velký hluk. Zvláštní však je, že se ve spisech nenachází její výpověď, ani nebyla dodatečně přiložena. Výpověď vždy učinili policisté, kteří údajně byli u udání. V prvním případě, kdy je úřední záznam datován na 13. 3. 1950 to učinil Jaroslav Doubrava (orgán číslo 1887) (Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., s. 72) a v druhém případě, datovaném 14. 3. 1950 vypracoval zprávu útvar 601-A (Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. Operativní podsvazek, s. 78.)

¹⁶⁵ Narážka na Václava Kopeckého ministra informací a osvěty. (Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., 1. část, s. 78, Výpověď Václava Roziňáka.)

¹⁶⁶ Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., 1. část, s. 79, Výpověď Václava Roziňáka.

rozhlasu,¹⁶⁷ během kterého: „Jeden přes druhého jsme na něj hulákali, aby nebalamutil lidi, aby nekecal, že stejně tomu sportu nerozumí, a aby přišel mezi nás do restaurace U Herclíků.“¹⁶⁸ Všichni tři jmenovaní se chtěli vydat zpět do restaurace, ale Stanislav Konopásek si to na poslední chvíli rozmyslel, a proto se vrátili jen Augustin Bubník a Václav Roziňák. Při příchodu již bylo osazenstvo pohoršeno zprávou z rádia, kterou také slyšeli, a proto jim Augustin Bubník společně s Václavem Roziňákem sdělili, že do rozhlasu volali a vyčínili Edmundu Koukalovi. Za značného povzbuzování se oba aktéři rozhodli znovu reportérovi zatelefonovat. Rozhovor probíhal podobně jako ten, který se odehrál u rodiny Fatků. Celá společnost byla silně podnapilá a nevyhýbali se ani vykřikování na ulici před restaurací. O hesla: „Smrt komunistům“,¹⁶⁹ „Chceme být volní jako ti rackové a nenecháme si od komunistů navléknout žádné okovy.“¹⁷⁰ nebyla nouze. Nejhlasitěji se měl podle civilních policistů chovat Augustin Bubník a Václav Roziňák.¹⁷¹ Jeden z policistů, který následně učinil výpověď, o večeru v restauraci U Herclíků vypověděl: „Za takovýchto hovorů seděl jsem se spoluorgánem v hostinci asi do 20 hodiny, a když bouře nadávek se stále stupňovala za spoluúčasti dalšího přítomného Zlatka Červeného, který stále vykřikoval „Ať nám práce vylíže prdel, smrt práci a komunistům.“ Domluvili jsme se s orgánem 171, aby nenápadně odešel na stálou službu STB, podal zde hlášení s tím, že jest nutno zameziti dalším nadávkám a hrubostem urážejícím naši vládu, lidově-demokratické zřízení a komunistickou stranu.“¹⁷² Zatýkání podle výpovědi policisty Jaroslava Doubravy

¹⁶⁷ Hlasatel, který celou zprávu uvedl, se jmenoval Edmund Koukal. (Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 2, s. 218, Výpověď Augustina Bubníka)

¹⁶⁸ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., 1. část, s. 79, Výpověď Václava Roziňáka.

¹⁶⁹ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 2, s. 219, Výpověď Augustina Bubníka.

¹⁷⁰ Cit. Tamtéž.

¹⁷¹ Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., 2. část, s. 72. Výpověď Jaroslava Doubravy.

¹⁷² Cit. Tamtéž.

probíhalo následovně: „Když otevřeli dveře na ulici a i zde vykřikovali, tak jsem zaplatil pivo, které jsem vypil a vyšel jsem na ulici právě v okamžiku, kdy Roziňák, Bubník a Červený křičeli jeden přes druhého nadávky svině komunistické a zvláště Červený opakoval již uvnitř pronesené nadávky.“¹⁷³ „Odešel jsem asi 50 m od hostince a viděl jsem přijíždět auto se dvěma orgány, kteří vystoupili a šli jsme společně k hostinci. Mezitím se hulákající rovněž vrátili do hostince a my všichni tři jsme vešli za nimi. Orgán 2973 vstoupil první do lokálu a já jsem mu ukázal na Roziňáka, Bubníka a Červeného, kteří stáli uprostřed a něco vykřikovali. Orgán 2973 přistoupil k Roziňákovi, ukázal odznak služební a totéž jsem učinil i já a přitom jsem vyzval Roziňáka a Bubníka, aby nás následovali, že půjdou s námi na policii. Když jsem potom mírně uchopil Roziňáka za pravou ruku, přiskočil ke mně Červený, který dobře viděl naše služební odznaky a udeřil mě do levé tváře pěstí a křičel, že Roziňáka nenechá odvléct.“¹⁷⁴ Nutno dodat, že podle výpovědi Věry Červené, která byla manželkou Zlatka Červeného a i podle výpovědi paní Španingerové a některých soudních protokolů mělo toto mírné uchopení takovou razanci, že roztrhli Václava Roziňákovi celý rukáv. Lze pochybovat i o tom, zda Zlatko Červený opravdu viděl služební odznak, protože podle své výpovědi, se snažil pouze ochránit Václava Roziňáka: „Myslím, že kolem 21:00 sem právě odcházel od barového pultu, když jsem zahlédl, že k Roziňákovi jde nějaký neznámý muž, který ho chytá za ruku. Přiskočil jsem okamžitě k nim, roztrhl jsem je od sebe, přičemž jsem onomu muži dal ránu po hlavě.“¹⁷⁵ Podle Jaroslava Doubravy následovala bitka Červeného s policisty, čemuž však zabránili přihlížející hokejisté. Během této šarvátky byl zraněn i policista se služebním číslem 171 (Emil Číž). Augustin Bubník oproti tomu uvedl, že dva pánové, ze kterých jak se později vyklubali policisté v civilu, v restauraci seděli již před příchodem hokejistů. Augustin Bubník popsal situaci po druhém

¹⁷³ Cit. Tamtéž.

¹⁷⁴ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., 2. část, s. 73. Výpověď Jaroslava Doubravy.

¹⁷⁵ Viz. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 1., s. 70. Výpověď Zlatka Červeného.

telefonátu do rozhlasu takto: „vstali dva chlapi od stolu, chytli mě a Roziňáka a jak mě chytil, tak protože tam seděl Zlatko Červený, tak tam vlítnul a praštil muže, který spadl a ten druhý vzal píšťalku, pískl a na náměstíčku u restaurace už stál anton plný státní bezpečnosti, ti tam vtrhli a začali zatýkat.“¹⁷⁶ Dodnes se Augustin Bubník domnívá, že zatýkání v restauraci U Herclíků byla připravená past, protože politicky nebyl nikdo z přítomných zastávce komunistické strany.¹⁷⁷

Zatčení byli: Václav Roziňák, Zlatko Červený a Augustin Bubník. Dva prvně jmenovaní byli zatčeni hned v restauraci. Augustinu Bubníkovi se podařilo utéci a schovat se v autě na dvoře u restaurace, následně Mojmír Ujčík restauraci zamkl. Augustina Bubníka zadrželi až na podruhé, když policie cíleně prohledala celou restauraci a okolí. Čeněk Pícha a Antonín Španinger utekli nepozorovaně přes střechy domů. „Lidé jim tam pomáhali, otevírali dvory, jen aby mohli uniknout.“¹⁷⁸ Podařilo se jim dostat vlakem až do Českých Budějovic. Ostatní osoby v restauraci si policisté zapsali a následně si je pozvali k výslechům.

¹⁷⁶ Cit. Výpověď Augustina Bubníka z 30. 6. 2012.

¹⁷⁷ Já se domnívám, že se o past jednat vůbec nemuselo, protože hlasitost projevu hostů v restauraci byla tak velká, že kdokoliv z okolních domů či původních hostů v restauraci mohl zatelefonovat či osobně dojít na stanici Sboru národní bezpečnosti (dále jako SNB) a vše oznámit. Nemuselo se primárně jednat o cílený úmysl uškodit hokejistů, ale pouze o reakci na hluk před restaurací.

¹⁷⁸ Cit. Výpověď Španingerové z 3. 2. 2011.

Zajišťovací vazba

Jak sem již psala v předchozí kapitole, byli někteří hokejisté zadrženi 13. 3. 1950 (byl mezi nimi Augustin Bubník, Zlatko Červený a Václav Roziňák). Pouze Augustinu Bubníkovi se podařilo zatelefonovat před zadržením svým rodičům, pouze jim však podle své výpovědi stihl oznámit, že se nevrátí domů, ale o policii je neinformoval, to učinil Vladimír Kobranov, který si ještě před zatýkáním v restauraci vypůjčil od Augustina Bubníka vůz, aby odvezl svou dívku z restaurace domů (kolem 20,00 hodin). O svém návratu do restaurace řekl následující: „Když jsem přijížděl k hostinci, viděl jsem, že venku stojí auta a příslušníci SNB [Sboru národní bezpečnosti, poznámka autora]. Proto jsem se ani nezastavil a jel jsem dále až do Dejvic, kde jsem odevzdal rodičům Bubníkovým auto a říkal jsem panu Bubníkovi, že když jsem byl v hostinci asi ve 20,00 hodin, byl tam i jeho syn a vesměs všichni přítomní, že byli v povznesené náladě.“¹⁷⁹ Dále otce Augustina Bubníka informoval o policistech, kteří se okolo hostince nacházeli ve 21,00 hodin a společně se vydali do centra Prahy, kde se od něj Vladimír Kobranov měl odpojit a odjet domů. S největší pravděpodobností se rodiny ostatních zadržených dozvěděli o zatčení následující den a to neoficiální cestou, zprostředkovaně. Většina zadržených neměla kontakt se svou rodinou až do odsouzení.

Augustin Bubník, Zlatko Červený a Václav Roziňák byli na svou policejní složku vyfoceni hned následující den po zatčení, tedy 14. 3. 1950. Mojmír Ujčík, který byl majitelem restaurace, byl stejně jako Jiří Macelis vyslechnut a následně zatčen 14. 3. 1950. Den po Mojmíru Ujčíkovi byl zatčen Josef Jirka, Josef Štock a Vladimír Kobranov. Mezi dalšími zatčenými byl Antonín Španinger, Přemysl Hajný a Stanislav Konopásek. Jako poslední byl zajištěn Bohumil Modrý, a to až 24. 3. 1950.¹⁸⁰

¹⁷⁹ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 2., s. 287, výpověď Vladimíra Kobranova.

¹⁸⁰ Na webových stránkách totalita.cz je klamná informace, která je bohužel velmi často užívána na veřejnosti a to, že: „Ten večer byli zatknuti Bubník, Konopásek, Roziňák, Jirka,

Vyšetřování

Během prvotního zadržení byli Augustin Bubník, Zlatko Červený a Václav Roziňák odvedeni na stanici STB v Bartolomějské ulici, kde byli lékařem Pavlem Peterem 14. 3. 1950 v 5,00 hodin ráno označeni za střízlivé. Jednalo se o stejného lékaře, který ošetřil již zmiňovaného policistu (Emila Číže, orgán číslo 171), který byl zraněn Zlatkem Červeným.

O cestě a o prvních několika hodinách na policejní stanici v Bartolomějské ulici vypověděl Václav Roziňák následující: „Červený cestou tak řádl, že mu museli nasadit želízka. V Bartolomějské nás posadili v jedné místnosti, říkali jí třída. Na lavicích vždy po jednom a s asistencí příslušníka. Čekali jsme tam, dokud nepřivezli Gustu, který se jim někde v hospůdce schoval.“¹⁸¹ Jak jsem se zmiňovala na předchozích stránkách, byl Augustin Bubník schován v autě na dvoře, který patřil k restauraci. Následně byli zadržení přemístěni na cely. Všichni tři byli vyfoceni na svůj spis a byly jim odebrány otisky prstů.¹⁸²

Vojáci byli dáni do správy vojenských úřadů. Nařízení, které přikazovalo odevzdání Augustina Bubníka do vojenské správy, bylo vydáno 14. 3. 1950, pro Josefa Jirku, Vladimíra Kobranova a Josefa Štocku, vzhledem k pozdějšímu zatčení 15. 3. 1950. O transportu Augustin Bubník řekl: „Zavázali mně oči, vyvedli a posadili do auta. Podle zvuku jsem poznal tatraplán a podle hlasu šéfa našeho obranného

Červený, Macelis, Španinger, Hajný a Stock. Ujčák s Kobranovem byli zatčeni o den později a hvězda čs. hokeje Bohumil Modrý až po dalším měsíci.“ Viz http://www.totalita.cz/proc/proc_hokej_03.php, [cit. 1. 6. 2012]. Autor Tomáš Vlček, bohužel neuvádí zdroj svých informací, které však jak podle policejních protokolů, tak i podle výpovědí, nejsou přesné.

¹⁸¹ Cit.: **MACKŮ, J.** *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 215.

¹⁸² Hokejisté se nejspíše domnívali, že budou pokáráni, popřípadě dostanou pokutu, ale po několika výsleších a postupném zatýkání ostatních spoluhráčů, kteří se nacházeli večer 13. 3. 1950 v restauraci U Herclíků začalo signalizovat vyšší trest než jen pokutu.

zpravodajství Hůlku.¹⁸³ Byli převezeni do budovy nedaleko chrámu sv. Mikuláše na Malostranském náměstí, kde bylo jedno ze sídel 5. oddělení hlavního štábu (Jednalo se o Obranné a bezpečnostní zpravodajství, Dále jako 5. oddělení HŠ).¹⁸⁴ Vojáci zde byli vyslechnuti, ale v budově tohoto oddělení nezůstali, byli převezeni do vojenského vězení, které patřilo pod správu 5. oddělení HŠ. Této budově se říkalo „Domeček“ nebo „Malostranský domeček“, byl na Pohořelci. Toto místo nejlépe vystihuje práce Ladislava Kudrny, která je přístupná na stránkách Ústavu pro studium totalitních režimů: „Sadismus příslušníků vyšetřovací skupiny R (realizační a výslechová) 5. oddělení se stal neblaze proslulým. Správce věznice 5. oddělení, pověstného „Domečku“ na Hradčanech, škpt. František Pergl [Přezdíván Suchá lípa, poznámka autora] se stal synonymem pro primitivismus a neuvěřitelně brutální sadismus při výsleších. Zdatně mu v tom sekundovali mjr. Ludvik Turek, por. Václav Bláha, ale i pplk. Karel Bohata, zástupce náčelníka vyšetřovací skupiny.“¹⁸⁵ Antonína Španingera a Přemysla Hajného odvezli přímo do „Domečku“ později než ostatní.

Celkové zacházení bylo velmi drastické. „Tondovi [Antonín Španinger, poznámka autora] řekli, aby chodil od dveří k oknu a zpět a u dveří i u okna dělal dřepy, on si říkal, mě nemůžete porazit, takže to dělal celý den, potom ho nechali na chvíli lehnout, ale nesměl se přikrýt dekou celý, mohl jen od pasu dolů. Druhý den musel znovu od rána do večera dřepy a třetí den tam prý lehnul, udolali ho. Navíc chodili k výslechům, kde byli mlácení a dostávali kopance a nejhorší byl Suchá lípa. To bylo hrozné zvěrstvo, co na těch hokejistech udělal.“¹⁸⁶ „Až do úmoru jsme museli chodit po cele a když jsme padli, tak začali kopat do dveří.“¹⁸⁷ Byl zde i nedostatek jídla. Příklad byl tak malý, že Augustin Bubník měl po několika měsících podle svých slov o 30 kg méně. „Tonda [Antonín

¹⁸³ Cit. MACKŮ, J. *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 217.

¹⁸⁴ Viz. <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/0801-76-89.pdf>, [10. 6. 2012].

¹⁸⁵ Cit.: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/0801-76-89.pdf>, [Cit. 10. 6. 2012], s. 7.

¹⁸⁶ Cit. Výpověď Španingerová, z 3. 2. 2011.

¹⁸⁷ Cit. Výpověď Augustin Bubník z 30. 6. 2011.

Španinger, poznámka autora] tehdy prohlásil, že kdyby mu na okně přistál vrabec, tak by ho snědl, takový strašný hlad tam byl. Mě kolikrát přivezli večer [po výslechu, poznámka autora], hodili mě dolů do takového sklepa, čekal jsem tam na ráno, nedali mi napít, nedali mi najíst.“¹⁸⁸

Výslechy probíhaly na ministerstvu národní obrany a všechny listy výpovědi musely být podepisovány. Pokud vypovídací nesouhlasil s tím, co bylo napsáno, musel vypovídat znovu.¹⁸⁹

Většina ostatních hráčů byla umístěna v Pankrácké věznici. Zde nebylo zacházení lepší. Zlatko Červený o vazbě na Pankráci řekl: „Byla to doba bití a ponižování. Dostal jsem tolik ran do obličeje, že se mi přední zuby začaly viklat a později jsem si je mohl sám rukou vytahovat. Prostě co výslech, to nakládačka.“¹⁹⁰

Po výsleších, od konce května, byli přemístěni do věznice na Pankráci, kde zůstali internováni až do soudního procesu. I během této doby se snažili hokejisté protestovat proti svému pobytu ve vazbě. Ukázkou je hlášení vrchního strážmistra Karla Příbyla: „Dne 2. 6. 1950 od 19,00 hod. prováděli jsme procházku vyšetřovanců II. a III. poschodí. V 21 hod. při svádění vyšetřovanců z cely č. 14 na dvůr vyšetřovaneč Červený Zlatko (STB), si hlasitě prozpěvoval. Byl napomenut vel. směny, přestal zpívat, ale počal kritizovati, jak jest jim vyšetřovancům zde omezována svoboda a podobně.“¹⁹¹ Dále se měl Zlatko Červený během vycházky snažit strhnout ostatní k neposlušnosti. „Byl odvolán z procházky a dán zpět na celu. Ostatní vyšetřovanci prohlásili na základě solidarity, že nestojí o procházku a žádali také zpět na celu.“¹⁹² Na základě této stížnosti žádal vrchní strážmistr Karel Příbyl o potrestání Zlatka Červeného i osazenstva celé cely.

¹⁸⁸ Cit. Tamtéž.

¹⁸⁹ Viz. Tamtéž.

¹⁹⁰ Cit. ŠKUTINA, V. BAKALÁŘ, R. *Ztracená léta. Příběh hokejového zločinu*. Pardubice: Helios, 1990, s. 87.

¹⁹¹ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 1., s. 17.

¹⁹² Cit. Tamtéž.

Během pobytu ve věznici na Pankráci byla řada z uvězněných transportována do nemocnice mimo vězení a to z důvodů, že vězeňský lékař nemohl se svým zařízením obstarat ošetření vážnějších případů. Mezi tyto případy patřil Václav Roziňák, který byl hospitalizován dokonce dvakrát. V prvním případě 9. 6. 1950 mu byla ošetřena noha a dostal sádku a v druhém případě byl hospitalizován od 6. 7. do 26. 7. 1950. Dále byl hospitalizován Jiří Macelis a to konkrétně 22. 5. 1950 a 12. 7. 1950 a Bohumil Modrý v září 1950.¹⁹³

Ještě před vynesemím rozsudku došlo ke konfiskaci majetku některých hokejistů a řadě domovních prohlídek. Již 14. 3. 1950 bylo rozhodnuto o tom, že bude provedena domovní prohlídka v bydlíšti Mojžíry Ujčíka. „Předmětem jest pátrání po listinném, tiskovém a jiném materiálu pocházejícím z trestné činnosti proti zák. 231/48 sb.“¹⁹⁴ Dále byla zabavena auta některým ze zadržených. Automobil značky TUDOR byl zabaven: Václavu Roziňákovi a Augustinu Bubníkovi 21. 3. 1950. Při přijetí do vazby byl vůz odebrán i Bohumilovi Modrému. Vůz značky Ford V8, který vlastnil Vladimír Kobranov, byl zabaven 7. 7. 1950. Mezi další komodity, které byly zabaveny, patřily vkladní knížky, a dokonce i látky na oblek.

Několikrát byli vyšetřovatelé vybízeni ze strany oddělení 701-A (dále jako MV 701-A), které spadalo pod ministerstvo vnitra, aby celý případ znovu prověřili a přinesli více důkazů. „Obdrželi jsme Vaši závěrečnou zprávu čj. A – 19267/302405-50 ze dne 27. IV. 1950 o zadržených hráčích národního hokejového mužstva. Celá zpráva ukazuje na to, že šetření bylo provedeno nedostatečně a zdlouhavě. Skutková podstata trestných činů Modrého a Bubníka není úplná a u soudu může přispět k jejich osvobození.“¹⁹⁵

¹⁹³ Z žádných spisů ani svědectví není jasné, zda byla poranění způsobena násilně během výslechů nebo zda k nim jmenovaní přišli vlastním přičiněním.

¹⁹⁴ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 1., s. 154.

¹⁹⁵ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., Operativní podsvazek, S. 1.

Z mého pohledu je však jeden z nejdůležitějších materiálů úřední záznam z 19. 9. 1950, ve kterém je zapsáno, kdo měl na starost celý případ a činil příkazy, na co se mají vyšetřovatelé tázat.¹⁹⁶ „Po vypracování trestního oznámení, které jsem učinil na hockeyisty, bylo toto dáno na útvar 701-A k rozhodnutí s. Trnky,¹⁹⁷ který byl řídicím orgánem této akce /Útvar 701-A, 1/328/ mne dával po celou dobu, co byl shora uvedený případ zpracováván příkazy a to v té souvislosti, kdo má být zatčen, vyslýchán apod. Většina příkazů, které jsem dostával od tohoto útvaru byly větším dílem činěny telefonicky.“¹⁹⁸ Dále jsou v dokumentu informace o tom, zda byly dokumenty nějakým způsobem upravovány: „Trestní oznámení, které bylo dáno tamnímu útvaru k rozhodnutí, bylo také tímto z části předěláno a svědecké výpovědi, které já jsem k trestnímu oznámení přiložil, byly z tohoto vyjmuty. Z jakého důvodu mi však řečeno nebylo.“¹⁹⁹ Bohužel podpis na této zprávě je velmi nečitelný, a proto lze autora tohoto úředního záznamu identifikovat jen na základě služebního čísla, které bylo 1909.

K výsledkům nebyli zváni pouze hokejisté ve vazbě a Mojmír Ujčík, ale také další svědkové. Na základě toho vznikl mnohastránkový spis, ve kterém je možné nalézt výpověď Josefa Hermanna, Otakara Procházky, Josefa Laufera, Vladimíra Pokorného, Eriky Modré, Vladimíra Zábrodského²⁰⁰ a dalších. Z něho je patrné, že proces, který

¹⁹⁶ Tento materiál má klíčovou hodnotu, protože je zde jasně patrné, že policisté jednali podle předem domluveného scénáře, stejně jako tomu bylo i u dalších politických procesů v padesátých letech v Československu a celkově Východní Evropě.

¹⁹⁷ I přes velkou snahu Archivu bezpečnostních složek a i mému pátrání nebylo možné pro běžnost příjmení osobu nalézt a vypátrat jeho přímé zařazení, jméno nebo jiné informace.

¹⁹⁸ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., Část 2., s. 5.

¹⁹⁹ Cit. Tamtéž.

²⁰⁰ Obvinění Vladimíra Zábrodského, zda byl či nebyl nějak zapleten do této kauzy, není úkolem mé práce, a proto se o tomto faktu zmiňuji jen okrajově. Jediné co bych ráda dodala je, že výpověď Vladimíra Zábrodského nenese žádné stopy udavačství, ale to v tuto chvíli nebylo již potřeba. STB mělo dostatek informací o národním hokejovém týmu, které mohli použít pro jeho zlikvidování. Avšak osoba Vladimíra Zábrodského je s tímto případem velmi spojená, a to z toho důvodu, že je velmi často negativně zmiňován ve výpovědích

vznikal, mohl být použit k propagaci socialistického zřízení a poukázání na zrádce státu. To se však nestalo. Domnívám, se že to bylo především z toho důvodu, že národní hokejový tým byl veřejností oblíben a političtí představitelé se obávali opačného efektu, který mohl při přílišné publicitě procesu vzniknout.

Politické procesy

Politické procesy probíhaly po celé východní Evropě přibližně v letech 1949 – 1953, následně začaly ustávat. Procesy měly více funkcí, které ve své knize „Československo v letech 1948 – 1953“ klasifikoval Karel Kaplan. Procesy měly zajišťovat mocenský monopol Komunistické strany, pomáhaly při prosazování moci, vytvářely trvalé napětí ve společnosti, ukazovaly správnost oficiální politiky, protože vytvářely viníky neúspěchu a následkem toho panoval neustálý strach ve společnosti, nikdo si nemohl být před nikým jistý. Nejvíce politických procesů v Československu bylo souzeno podle: „zákona na ochranu republiky č. 231/1948 a první hlavy zvláštní části trestního zákona č. 86/1950.“²⁰¹ Na základě těchto zákonů bylo v Československu potrestáno, ve většině případů nejvyšším soudem, od 1. října 1948 do 1. ledna 1953, 27 000 osob. Dále však existovaly i jiné instituce než nejvyšší soud, které mohly ukládat tresty v této oblasti. Státní soud měl v tomto období vynést 232 trestů smrti.

ostatních hráčů. Informace ve spisech by mu nejspíše za normálních okolností přinesly vězení, ale to se nestalo, z výpovědí jednotlivých pamětníků vyplývá, že bylo zakázáno o Vladimíru Zábodském hovořit před soudem. Zda mu pomohli rodinní přátelé, nebo jestli nějakým způsobem spolupracoval s STB, nemohu nijak dokázat. Jistý je jen fakt, že podle své výpovědi byl od roku 1948 politicky organizován v KSČ a v závěru své výpovědi pronesl prohlášení, že nebude před nikým mluvit o skutečnostech, na které byl tázan. Jak jsem v předchozích kapitolách uvedla, měl velké slovo při výběru národního hokejového mužstva a jeho otec byl také vysoce postavený muž (byl pracovníkem v bance a jeden z trenérů v klubu LTC).

²⁰¹ Cit. **KAPLAN, K.** *Československo v letech 1948–1953. 2. část. Zakladatelské období komunistického režimu.* Praha: SPN, 1991, s. 86.

Pro srovnání s některými státy východní Evropy uvádím Slovinsko. V průběhu celého období totality bylo do politických procesů zahrnuto asi 25 000 lidí z území dnešního Slovinska, což byly asi 2% slovinské předválečné populace. „Počet politických vězňů v letech 1948 až 1988 byl podle oficiálních statistik bývalých komunistických úřadů něco kolem 6500, což znamenalo přibližně čtvrtinu osob, které se dostaly k soudu. Jejich skutečný počet byl ještě vyšší.“²⁰² „V roce 1948, bylo zatčeno 6 985 lidí a o rok později 8 762. V roce 1947, bylo ve Slovinsku zkontrolováno na 57 184 dopisů, v roce 1950 byl počet zvýšen na 98 000.“²⁰³

V Lotyšsku byla situace obdobná. První tajemník komunistické strany Lotyšska, Janis Kalnberzins ve své zprávě na plenární zasedání ústředního výboru uvedl, že v období od roku 1945 do roku 1953; 119 000 lidí bylo v republice potlačeno, z těchto osob bylo 72 850 zatčeno, 43 702 deportováno, 2 321 zabito.“²⁰⁴ Někteří historici z Lotyšska, ale i Ruska předpokládají, že v období největších politických represí se nějaký druh postihu týkal 140 000 až 190 000 osob.²⁰⁵

Důvody k zadržení a následnému obvinění

Důvody, které vedly vyšetřovatele k nazvání celé akce Spis Modrý a spol., je jasně patrný. Bohumila Modrého postavili do čela „zrádné skupiny“, která se měla snažit o emigraci, kontakt s cizinci a

²⁰² Cit.: **Ed. KÜNHARDT, L.** *The reunification of Europe. Anti – totalitarian courage and political renewal*. Brusel: 2009. s. 396. Vlastní překlad z angličtiny do češtiny.

²⁰³ Cit, Tamtéž, s. 399. Vlastní překlad z angličtiny do češtiny.

²⁰⁴ Cit.: Tamtéž, s. 167. Vlastní překlad z angličtiny do češtiny.

²⁰⁵ Kromě zde citované literatury jsou důležitým pramenem obecně pro politické procesy v 50. letech 20. století knihy od Karla Kaplana (například: **KAPLAN, K. - PALEČEK, P.** *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. Brno: Barrister & Principal, 2001.) dále existují knihy zaměřené na jeden z procesů. Asi nejvíce knih je sepsáno o případu Milady Horákové, na toto téma sepsal dvě knihy i Karel Kaplan, ale já se domnívám, že kniha od Zory Dvořákové a Jiřího Doležala je také velice kvalitní (**DVOŘÁKOVÁ, Z. – DOLEŽAL, J.** *O Miladě Horákové a Milada Horáková o sobě*. Praha: Eva, 2001.).

vývoz československého broušeného skla. Zpočátku se proces nejmenoval „Spis Modrý a spol.“, ale „Akce kaplička“. Až po zadržení Bohumila Modrého došlo k přejmenování. Je dosti pravděpodobné, že původně chtěli do čela celé akce postavit Augustina Bubníka, ale poté co vypověděl, že právě Bohumil Modrý jej seznámil s Martinem Bowem a že on sám hlasoval proti emigraci na Spenglerově poháru v roce 1948, na čemž se shodovaly všechny výpovědi, byl zatčen Bohumil Modrý. Jedním z dalších důvodů mohlo být i vzdělání. Augustin Bubník byl vyučeným řezníkem a do čela „dlouhodobě organizované protistátní činnosti“ se více hodila osoba s vyšším vzděláním a výchovou v „buržoazní“ společnosti. O zatčení a následném obvinění z plánování hromadné emigrace národního hokejového týmu rozhodlo nejspíše i stáří Bohumila Modrého. Ve 33 letech se na organizátora hodil více než Augustin Bubník, kterému bylo v době zatčení 21 let. Na to, že Bohumil Modrý nebyl na Mistrovství světa v Londýně nominován, a tedy by velmi těžko organizoval emigraci celého reprezentačního týmu, nebral soud zřetel.

Bohumil Modrý

Bohumil Modrý od 6. ledna 1950 nenastupoval k mezinárodním utkáním. Rozhodl se pro toto jednání po opakovaných neshodách s Vladimírem Zábrodským. Oficiálně se své pozice v národním hokejovém týmu vzdal i dopisem na hokejové ústředí. Zůstal však dočasně v klubu LTC.²⁰⁶

Následkem okolností se Bohumil Modrý rozhodl pro emigraci společně se svou rodinou, bylo to způsobeno: nevystavením pasu do Kanady, kde měl zajištěnou hokejovou smlouvu a i práci ve svém oboru. Pas mu byl přislíben Václavem Kopeckým před Mistrovstvím světa v ledním hokeji ve Stockholmu, ale nikdy ho neobdržel. Nebyl to však pouze tento jediný důvod. Erika Modrá, manželka Bohumila Modrého, měla otce původem ze Švýcarska. Poté co v únoru 1949 onemocněl

²⁰⁶ Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 1. Výpověď Bohumila Modrého.

(ranila ho mrtvice) napsal dopis, ve kterém žádal rodinu o návštěvu. Nakonec byl odjezd dovolen pouze Erice Modré. Zdravotní stav jejího otce byl velice vážný a po návratu dostala ze Švýcarska dopis. „Po několika dnech jsem obdržela ze Švýcarska dopis, ve kterém mi oznamovala moje přítelkyně Hotensefeher, že se otci daří stále špatně a že tento očekává netrpělivě náš příjezd. Tento dopis mne opět rozrušil natolik, že jsem navrhla manželovi, abychom se dostali za hranice jakoukoliv cestou v případě i ilegálně.“²⁰⁷ Následně se několikrát pokusili různými cestami o emigraci, ale nakonec po posledním pokusu, kdy požádali o pomoc jistého Františka Kokošíka, který však neměl v plánu manželům pomoci a při první příležitosti je udal, se nakonec rozhodli pro setrvání v Československu: „Začínal jsem pomalu chápat i co vlastně vedoucím straně v našem národě jde a nabýval jsem přesvědčení, že moje místo jest zde.“²⁰⁸ Proto jsem nastoupil na místo u firmy Vodostavba a po mém rozhodnutí ukončit svoji hockey-ovou kariéru jsem se plně věnoval svému povolání a měl jsem radost, že mně byla svěřena důležitější práce při stavbě jedné přehrady na Moravě.“²⁰⁹

Bohumil Modrý byl velmi vzdělaný a mezi jeho přednosti patřila i angličtina, díky které se seznámil s řadou vysoce postavených cizinců. Mezi ně patřil i Martin Bowe, jenž byl vedoucím v oddělení pro vystavení víz v Military Permitt Office pro zónu v západním Německu. Dlouhodobě se s ním stýkal, společně se svými manželkami chodili na večere a promítání filmů. Martin Bowe byl sportovním fanouškem a podle výpovědi Bohumila Modrého se často o sportu bavili.

V restauraci U Herclíků Bohumil Modrý nebyl přítomen a o zatčení některých hráčů se dozvěděl až v následujících dnech.

²⁰⁷ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 2., s. 308, Výpověď Eriky Modré.

²⁰⁸ Osobně se na základě předchozích postojů Bohumila Modrého, jeho chování a i díky předchozím křivdám na jeho osobě a rodině souvisejícími s jeho sportovním i osobním životem domnívám, že rozhodně nechtěl zůstat v Československu a pouze vyčkával na vhodnou příležitost pro emigraci celé své rodiny.

²⁰⁹ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 1. S. 36, Výpověď Bohumila Modrého.

Po konzultaci s Jiřím Macků, který měl možnost vyslechnout více pozůstalých než já jsem se dozvěděla jeho domněnku, proč byl Bohumil Modrý do celého případu zapleten. Mělo to být z toho důvodu, že Augustin Bubník, kterého původně chtěli brát za hlavního aktéra vypověděl, že

Augustin Bubník

Augustina Bubníka seznámil Bohumil Modrý s Martinem Bowem a následně se stali přátelé. Ve své výpovědi Augustin Bubník uvedl, o čem s Martinem Bowem hovořil, což mu následně velice ublížilo, protože ve výpovědi uvedl, že se s ním bavil i o vojácích a o jejich výcviku, což lze považovat za státní tajemství. S Martinem Bowem byl spojen i tím, že jeho sestra Helena Bubníková pracovala v Military Permitt Office. Z výpovědi v soudním spise vyplývá, že měl mít velmi dobrou přítelkyni Bibi Welzlovou-Robětínovou, která byla manželkou obchodníka ze zahraničí a přebývala ve Frankfurtu nad Mohanem. V tomto případě se mohlo jednat o vynucenou výpověď, protože Augustin Bubník mi během rozhovoru řekl, že paní Bibi Welzelovou-Robětínovou neznal.

V jeho výpovědi, ale i ve výpovědích dalších hokejistů, bylo několik zmínek o pašování zboží za hranice a o následném prodeji. Jako příklad toho, co měl vyvézt za hranice během zájezdu na Mistrovství světa v ledním hokeji v Londýně Augustin Bubník, uvádím část jeho výpovědi: „Fotoaparát zn. MIKROMA předala mně paní Zajícová, manželka majitele plzeňské restaurace na Strossmayerově náměstí v Praze. Tento fotoaparát byl určen pro Milana Šinkoru [Milan Šinkora utekl do zahraničí po únoru 1948, poznámka autora].“²¹⁰ Dále měl poslat několik dopisů a z Anglie měl mimo jiné přivést kabát pro svého přítele. Vývoz věcí do zahraničí byl běžnou praxí a nejvíce se vyváželo broušené sklo, které se v cizině prodávalo, a následně si hráči za peníze kupovali

²¹⁰ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol., mapa č. 1. S. 197, Výpověď Augustina Bubníka.

věci, které byly v Československu obtížně k dostání či které nebylo možné obstarat.

Další přítěží Augustina Bubníka byla autohavárie, ke které došlo 13. 7. 1949. Kdy se Augustin Bubník několikrát pokusil předjet auto, které řídil Vladimír Zábrodský, ale nepodařilo se mu to. „Chtěl jsem Zábrodského předjet, a proto jsem dával výstražné znamení a Zábrodský mi skutečně uvolnil cestu, ale když jsem ho předjížděl, strhl svůj vůz vždy na levou stranu silnice a musel jsem rychle zabrzditi, abych se buď nesrazil s ním a nebo nevyjel ze silnice.“²¹¹ Při jednom z pokusů o předjetí se mu to podařilo. Následně se Vladimír Zábrodský pokusil opět předjet auto před sebou. V té chvíli měl jet Augustin Bubník podle své výpovědi rychlostí 70 – 80 km za hodinu. „Předjížděl mě však tak těsně, že mě přitiskl na pravou stranu a současně jsem viděl, že se mu rozsvítila kontrolní brzdová světla t. j., že brzdí. Byl jsem asi 15 m za ním, a proto jsem sešlápl rovněž rychle brzdu, ale prošlápl jsem brzdu až k podlaze a zjistil jsem, že brzda nefunguje.“²¹² Následně auto havarovalo a setrvačností se dostalo přes betonovou zeď a poté až do zahrady. Spolujezdcí i řidič měli jen drobná zranění, ale autem byl sražen i starší muž, který na následky zemřel. „Rozsudkem okresního soudu na Karlově náměstí v Praze byl jsem dne 17. září 1949 odsouzen k trestu vězení 14 dnů a 10 000 Kč pokuty s podmíněným trestem na dobu 1 roku.“²¹³ Obviněn byl i Vladimír Zábrodský, který dostal tentýž trest jako Augustin Bubník a proti rozsudku se odvolal.

Kromě jiného byl Augustin Bubník jedním z aktérů výtržností v restauraci U Herclíků. Sám se k tomu po letech staví takto: „Vybíhali jsme s Roziňákem na náměstí a tam jsme vykřikovali. Hloupí jsme byli, já jsem byl mladý jednadvacetiletý kluk, kdyby mi býval někdo řekl: nekřič tady, neblbni a schovej se.“²¹⁴ Ale věk ostatních hokejistů nebyl o

²¹¹ Cit. Tamtéž, s. 231.

²¹² Cit. Tamtéž.

²¹³ Cit. Tamtéž. [V době zadržení (13. 3. 1950) v restauraci U Herclíků byl Augustin Bubník stále v podmíněném trestu, poznámka autora]

²¹⁴ Cit. Výpověď Augustina Bubníka, 30. 6. 2011.

mnoho vyšší, všem reprezentantům bylo do třiceti let. Nejstarším odsouzeným byl Bohumil Modrý, kterému v době zadržení bylo 34 let.

Ostatní odsouzení

U většiny ostatních hráčů byl hlavním přečinem vývoz broušeného skla a jiných produktů do zahraničí, kde je prodávali a následně dováželi do Československa zboží ze Západu. Dalšími činy, které se neslučovaly s tehdejšími zákony, byl vývoz věcí a pošty pro emigranty a komunikace s nimi. Některé dopisy byly přiloženy k vyšetřovacímu spisu (přikládám ukázkou v příloze číslo 5.) o některých se vyšetřovatelé dozvěděli pouze z výslechu, protože je hokejisté měli zničit. Ke všem těmto činům se většina z odsouzených přiznala.

Dalším přečinem, který byl následně potrestán, bylo nepřekažení nebo neoznámení trestného činu, který byl spáchán v restauraci U Herclíků v podobě pobuřujících řečí.

Soudní přelíčení

Soud, který projednával záležitost, která se nazývala Spis Modrý a spol., proběhl pouze ve dvou dnech, a to od 5. do 6. 10. 1950. Během těchto dnů bylo rozhodnuto o osudu dvanácti obžalovaných. První den byl u soudu pouze Augustin Bubník a Bohumil Modrý.²¹⁵ Následující den byli předvoláni i ostatní obžalovaní. Soudní projednání bylo uzavřeno pro veřejnost. Ráda bych zde uvedla důvody soudu pro uvěznění jednotlivých obžalovaných.

Podle obžaloby se měl Bohumil Modrý, Augustin Bubník, Vladimír Kobranov, Přemysl Hajný, Josef Jirka, Václav Roziňák, Stanislav Konopásek a Jiří Macelis spolčit s protistátními činiteli a měli se pokusit o rozvrácení lidově demokratického zřízení. Všichni výše jmenovaní, až na Jiřího Macelise „vešli za tím účelem v přímý styk s cizími činiteli. Na základě tohoto činu byli obviněni z velezrady podle zákona č. 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky, §1

²¹⁵ Viz. Výpověď Augustina Bubníka, 30. 6. 2011.

odstavce 2, který zní: „Stejně bude potrestán kdo se k činu uvedeném v odstavci 1 s někým spolčí nebo vejde v přímý nebo nepřímý styk s cizí mocí nebo s cizími činiteli.“²¹⁶ Tímto trestem má být podle prvního odstavce těžký žalář od deseti do pětadvaceti let nebo doživotní vězení.

Veřejného pobuřování v restauraci U Herclíků se měli zúčastnit: Augustin Bubník, Václav Roziňák, Stanislav Konopásek, Jiří Macelis a Zlatko Červený. Za tyto přečiny byli souzeni podle zákona pobuřování proti republice podle zákona č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky §3 odstavec 2 ve znění: „Stejně bude potrestán, kdo úmyslně nebo z hrubé nedbalosti umožňuje nebo usnadňuje šíření pobuřujícího projevu uvedeného v odstavci 1.“²¹⁷ Nejnižším možným trestem byly tři měsíce tuhého vězení a nejvyšším byly tři roky tuhého vězení.

Z úmyslného umožnění a nezastavení výše jmenovaných byli obviněni: Přemysl Hajný, Antonín Španinger, Josef Štock a Mojmír Ujčík, kterým hrozily na základě stejného zákona pobuřování proti republice podle zákona č. 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky §3 odstavec 2, tři měsíce až tři roky tuhého vězení.

Dále byl čin rozdělen na Veřejné hanobení člena vlády pro výkon pravomoci, za což obvinili Augustina Bubníka, Václava Roziňáka a Zlatka Červeného. Jednalo se o těžší zločin, který byl souzen dle zákona: hanobení některých ústavních činitelů podle zákona č. 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky §24, který zněl: „Kdo veřejně nebo před více lidmi hanobí zákonodárny sbor nebo jeho předsednictvo, výbor nebo komisi nebo vládu (sbor pověřenců) nebo člena vlády (sbor pověřenců) pro výkon jeho pravomoci nebo jeho činnost v životě politickém, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do dvou let.“²¹⁸

²¹⁶ Cit. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 231 ze dne 6. října 1948 na ochranu lidově demokratické republiky. In: Sbírka zákonů a nařízení Československé republiky. 1948, s. 1461.

²¹⁷ Cit. Tamtéž, s. 1462.

²¹⁸ Cit. Tamtéž, s. 1465.

Pro popouzení k nepřátelským činům proti komunistické straně měly být odpovědny stejné osoby jako za hanobení člena vlády pro výkon pravomoci, za tento čin byl navíc obviněn i Jiří Macelis. Zlatko Červený měl ublížit na cti prezidentu republiky a jednat proti orgánu státní bezpečnosti „skutečným násilným vztažením ruky, v úmyslu zmařit služební výkon, při čemž byl tento orgán poraněn.“²¹⁹ Za tento čin obviněný Augustin Bubník, Václav Roziňák, Jiří Macelis, Stanislav Konopásek a Zlatko Červený měli být souzeni podle zákona: Popuzování podle zákona č. 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky §26 odstavec 1 se zněním: „Kdo veřejně nebo před více lidmi nebo více lidí popuzuje k násilnému nebo jinému nepřátelskému činu proti jednotlivým skupinám obyvatelů pro jejich národnost, rasu nebo náboženství nebo proto, že jsou bez vyznání nebo, že jsou stoupenci lidově demokratického řádu republiky.“²²⁰ Za tento čin hrozilo tuhé vězení v rozmezí od tří měsíců do tří let.

Antonín Španinger a Josef Štock se měli v přípravném táboře dozvědět o plánované emigraci, vzhledem k tomu, že tento čin neoznámili, byli obžalováni z nepřekažení nebo neoznámení trestného činu, který byl souzen podle zákona č. 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky §35 odstavec 2 se zněním: „Tresty stanovenými v odstavci 1 bude potrestán, kdo se doví hodnověrným způsobem, že se chystá některý zločin nebo přečin tam uvedený nebo že byl spáchán některý zločin nebo přečin uvedený v §§5 až 8, 10, 11 a neoznámí to neodkladně hodnověrným způsobem bezpečnostnímu úřadu (orgánu).“²²¹ Za tento čin hrozil žalář od jednoho roku do pěti let.

²¹⁹ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. Mapa č. 2, s. 367, Žaloba.

²²⁰ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 231 ze dne 6. října 1948 na ochranu lidově demokratické republiky. In: Sbírka zákonů a nařízení Československé republiky. 1948, s. 1465.

²²¹ Cit. Tamtéž, s. 1467.

Jednotlivé části obsahují: §5 je vyzvědačství, §6 vyzvědačství proti spojenci, §7 nedbalé uchování státního tajemství, §8 ohrožení obrany republiky, §10 válečné škůdnictví, §11 válečná zrada.

Mojmír Ujčík, který byl hostinským v restauraci U Herclíků, se měl dopustit neoznámení chystané velezrady bezpečnostním úřadům. Měl být souzen podle: Popuzování podle zákona č. 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky §26 odstavec 1, který jsem citovala výše.

Soud uznal obžalované vinné ve všech bodech obžaloby (kromě Přemysla Hajného a Jiřího Macelise, které zprostil obvinění z velezrady a Antonína Španingera a Josefa Štocky, které zprostil obvinění z neoznámení trestného činu) a odsoudil k odnětí svobody: Bohumila Modrého (15 let), Augustina Bubníka (14 let), Stanislava Konopáska (12 let), Vladimíra Kobranova (10 let), Václava Roziňáka (10 let), Josefa Jirku (6 let), Zlatka Červeného (3 roky), Mojmíra Ujčíka (3 roky), Jiřího Macelise (2 roky), Přemysla Hajného (1 rok), Antonína Španingera (8 měsíců) a Josefa Štocky (8 měsíců). Dále byli všichni odsouzeni k peněžitě pokutě a Augustin Bubník, Bohumil Modrý, Vladimír Kobranov, Josef Jirka, Václav Roziňák a Stanislav Konopásek ke konfiskaci majetku, ztrátě čestných práv a občanských svobod. Ta měla trvat ještě 10 let po propuštění z trestu.²²²

Stojí za to ještě podotknout, že hokejistům byli přiděleni právníci (ex offo). Ti nedoporučovali odvolání, které však všichni obžalovaní stejně podali. Odvolací přelíčení se konalo 22. prosince 1950. „Obvinění Ing. Bohumil Modrý a Stanislav Konopásek podali do uvedeného rozsudku státního soudu v Praze odvolání ze všech odvolacích důvodů, ostatní obvinění podali odvolání pro výrok o vině z trestu.“²²³ Nejvyšší soud rozhodl 22. prosince 1950. Odvolání zamítl.

A teď již bývalým hokejistům a reprezentantům začala zcela nová životní etapa. Zmiňme, že na úspěchy národního týmu z let 1947-1949 se podařilo navázat až v 60. a především 70. letech, v té době však evropský hokej na dlouhá léta ovládla sovětská „sborná“.

²²² Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. Mapa č. 2, Žaloba.

²²³ Cit. Archiv bezpečnostních složek, Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol. Mapa č. 2, s. 367, Žaloba.

Reakce na odsouzení

Reakce československých periodik na odsouzení téměř celého národního hokejového týmu jsem nenalezla, i když jsem se pokoušela vypátrat, byť jen krátký článek na toto téma. Veřejnost nebyla informována o tom, co se s mistry světa z roku 1949 stalo. Ani v knihách, které v tomto období o hokeji vyšly, není žádná reakce, či jen popis události. Josef Laufer ve své knize *Hokej můj osud* o roce 1950 píše: „V letech 1950 – 1951 se nezúčastnilo Československo mistrovství světa a Evropy, potom nastoupila na domácí a zahraniční led nová generace našich hokejistů a také u rozhlasového mikrofону nastalo střídání.“²²⁴

Reakce na odsouzení československých hokejistů se mi nepodařilo nalézt ani ve slovinských periodikách, ale je zde alespoň zmínka o neúčasti reprezentantů na Mistrovství světa v ledním hokeji v Londýně. Zde se již nehovoří o nevydání víz československým reportérům, ale znění je následující: „Československá vláda zastavila všechny sportovní kontakty se zeměmi západní Evropy. Toto bylo způsobeno tím, že orgány Spojeného království u příležitosti české účasti v soutěži na mistrovství světa v ledním hokeji zavrhl československé sportovce. Ministr informací Kopecký řekl, že se ČSR připojí ke sportovcům Sovětského svazu a dalších východoevropských zemí.“²²⁵

Oproti tomu v periodikách norských se článek na toto téma nacházel. Svědčí o tom dopis Československého velvyslanectví v Norsku adresovaný na ministerstvo zahraničních věcí v Praze. „Hockeystům byl vyměřen trest žaláře až do 15 let. Asi 6 členů čsl. hockeyového mužstva, kteří byli zatčeni v březnu, když Československo odřeklo účast na světovém mistrovství v Londýně, bylo odsouzeno k těžkým trestům vězení. Přelíčení probíhalo za zavřenými dveřmi, aniž by byl znám

²²⁴ Cit. LAUFER, J. *Hokej můj osud*. Praha: Mladá fronta, 1960, s. 165.

²²⁵ Vlastní překlad ze slovinštiny, Cit. Mladina, 25. března 1950, číslo: 50/13, článek: Šport preko tedna s. 4. (nepřeložený text: Čehoslovaška vlada je ukinila vse športne stike z zapadnimi državami. To utemeljuje s tem, da so britanske oblasti ob priliki sodelovanja češke reprezentace na tekmovanju za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu provocirale čehoslovaške športnike. Minister za informacije Kopecki je dejal, da se bo ČSR povezovala izključno s športniki Sovjetske zveze in drugih vzhodnih držav.)

přesný počet obžalovaných a obžaloba. Předpokládá se, že hráči byli obžalováni pro podvratnou činnost proti čsl. státu, pro odpor vůči SNB a plánovaný útěk z ČSR.²²⁶ Dále článek pokračuje výčtem trestů a způsobem zatčení hráčů.

Veřejně se o procesu začalo hovořit v době uvolňování atmosféry v Československu, od roku 1968 se v literatuře a novinách objevily příspěvky na toto téma. Pak nastalo opět mlčení a teprve po roce 1989 vznikla řada knih, které se tímto tématem zabývají, ne všechny jsou však objektivní.

²²⁶ Cit. Archiv Ministerstva zahraničních věcí: TO-O, Norsko, 1945-59, karton číslo: 10, pod složka číslo: 7, Zprávy tiskové 1950-1951, 1954. Číslo zprávy 151141, ze dne 10. 10. 1950, s. 2.

Závěr

V práci jsem se pokusila o zachycení velice širokého tématu. Úskalím bylo obrovské množství materiálů. Přesto se mi podařilo, doplnit známé skutečnosti o závěry, které zatím nebyly nikdy publikovány.

V první kapitole jsem ukázala velkou oblíbenost československého hokeje a také problémy, které vznikly v rámci národního hokejového týmu. Dále jsem se pokusila o vykreslení charakteru některých hokejistů, kteří se stali hlavními aktéry v událostech v roce 1950.

Na základě pramenů jsem popsala situaci na letišti těsně před plánovaným odletem do Londýna, v březnu 1950, uvedla jsem důvody pro zákaz vycestování na Mistrovství světa v ledním hokeji, kde nebyl žádný reprezentační tým z východní Evropy. Dále jsem blíže rozebrala situaci v restauraci U Herclíků, která je velmi často mylně interpretována. V této restauraci, jejímž majitelem byl Mojmír Ujčík, se sešla část reprezentantů a v podroušeném stavu vykřikovali protistátní hesla. Na základě toho byla část hokejistů, ještě též večer zatčena a další byli postupně zváni k výsledkům a bráni do vazby. Během sedmiměsíční zadržovací vazby neměli možnost hovořit se svými nejbližšími a během dvoudenního soudního přelíčení bylo 6. října 1950 rozhodnuto o jejich vině. V tomto politickém procesu bylo dvanáct osob odsouzeno celkově na 77 let a 4 měsíce a k peněžité pokutě 165 000 Kčs.

V neposlední řadě jsem našla nová fakta, která vedou k osobě, která měla celý případ na starost a instruovala ty, kteří vyslýchali obviněné. V práci jsem se nevěnovala konspiračním teoriím, které nejsou podloženy fakty a jsou často výplodem fantazie některých spisovatelů.

V poslední kapitole, kde jsem se snažila vysvětlit, za co byli jednotliví hráči odsouzeni, jsem pracovala se Sbírkou zákonů a nařízení Československé republiky z roku 1948 a pro přesnost jsem uvedla citace z paragrafů, ze kterých byli jednotliví hokejisté obviněni.

Vzhledem k rozsahu nalezených dokumentů k tomuto tématu předkládaná práce končí odsouzením hokejistů. Rozhodně by si však tato

otázka zasloužila obšírnější studii s rozšířením i pro následující období. Vzhledem k mému dlouhodobému zájmu o toto téma doufám, že se mu v nejbližší době budu moci dále věnovat.

Seznam zkratek

BZK- Bruslařský závodní klub

LIHG- Organizace Ligue Internationale de Hockey sur Glace

ČSH- Český Svaz Hockeyový

ČSSKH- Československý svaz kanadského hokeje

LTC- Lawn tennis club Praha

PVV- Pražské vzorkové veletrhy

AC SPARTA- Athletic club Sparta

I. ČLTK Praha- I. Český lawn tenis klub

HC Stadion- Hokejového klubu Stadion Praha

DNSAP- Německá národně socialistická strana dělnická

NSKK- Nacionálně socialistický motoristický sbor

NSDAP- Národně socialistická německá dělnická strana

AHA- Amatérská hokejová asociace Spojených států amerických

AAU- Amatérská atletická unie

MNV- Místní národní výbor

ATK- Armádní tělocvičný klub

ONV Kladno- Okresní národní výbor Kladno

5. oddělení HŠ- 5. oddělení hlavního štábu

MV 701-A- Oddělení ministerstva vnitra 701-A

SNB- Sbor národní bezpečnosti

DHC- Dámský hokejový cercle

NSTG- Nacionálně socialistické tělocvičné společenství

MNV- Místní národní výbor

ČSH- Českého svazu hockeyového

PMV- Prezidium ministerstva vnitra

AMV- Archiv ministerstva vnitra

Bibliografie

Archivní prameny

Archiv bezpečnostních složek:

Fond: V/MV, Sign.: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol (4 svazky)

Fond: FMV, sign. 302-332-14, Osobní spis Augustina Bubníka.

Fond: FMV sign. 59-87-38/1-27, Osobní spis Bohumila Modrého.

Archiv Ministerstva zahraničních věcí:

Politická zpravodajství zastupitelských úřadů- 1918 - 1975, TO – O
Norsko, 1945-59, karton číslo: 3 a 10.

Politická zpravodajství zastupitelských úřadů- 1918 - 1975, TO – O
Kanada, 1945 – 1959, karton číslo 7 a 8.

Politická zpravodajství zastupitelských úřadů- 1918 – 1975, SSSR, 1945
– 1959, karton číslo: 58.

Národní Archiv:

PMV – AMV 225, Fond: Ministerstva vnitra I – prezidium, Praha fond
225, Karton: 1554, signatura: 225-1554-6.

Archiv Kanceláře prezidenta republiky:

Název Fondu: Jiří Macelis, České Budějovice, trestní záležitost,
signatury: T1246/50, T1579/50, T4093/50, T104/51, T1604/51.

Název fondu: Proces s hokejisty čs. národního mužstva-Václav Roziňák,
Stanislav Konopásek, Vladimír Kobranov, Augustin Bubník a Bohumil
Modrý, signatura: T4297/50.

Periodika

Jihočeské Rudé právo, Ústřední orgán Komunistické strany
Československa, ročník 1948.

Mladá fronta, Deník Československého svazu mládeže, ročník 1949.

Mladá fronta, Deník Československého svazu mládeže, ročník 1950.
Mladina, ročník 1949.
Mladina, ročník 1950.
Mladina, ročník 1951.
Naše cesta, Týdeník pro tělesnou výchovu, ročník 1948, leden – březen.
Nedělní Rudé právo. Ústřední orgán Komunistické strany Československa, ročník 1948.
Rudé právo, Ústřední orgán Komunistické strany Československa, ročník 1948.
Rudé právo, ústřední orgán Komunistické strany Československa, ročník 1949.
Rudé právo, ústřední orgán Komunistické strany Československa, ročník 1950.
Ruch v tělesné výchově, ročník 1948, prosinec.
Ruch v tělesné výchově, ročník 1949, leden – březen, listopad – prosinec.
Ruch v tělesné výchově, ročník 1950, leden - březen.
Sport, Týdeník pro tělesnou kulturu, ročník 1948, listopad – prosinec.

Dobová literatura

ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 231 ze dne 6. října 1948 na ochranu lidově demokratické republiky. In: Sbírka zákonů a nařízení Československé republiky. 1948
LAUFER, J. *Hokej můj osud*. Praha: Mladá fronta, 1960.
LAUFER, J. *Padesát let v našem sportu*. Praha: Mladá fronta, 1958.
NOVOTNÝ, J. *Mistrovství světa v ledním hokeji*. Praha: Mladá fronta, 1947.
SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Kniha o Československém hokeji*. Praha: Olympia, 1969.

Výpovědi pamětníků a odborníků

Rozhovor s Augustinem Bubníkem, 30. 6. 2011.

Rozhovor s V. Španingerovou z 3. 2. 2011.

Rozhovor s Vladimírem Zábrodským, 22. 2. 2012.

Rozhovor s Karlem Gutem, 22. 2. 2012.

Dopis od Jane Slamové (Dcery Miroslava Slámy), 20. 3. 2012.

Rozhovor s Leopoldem Vávrou, 24. 4. 2012.

Rozhovor s Věrou Červenou, 6. 6. 2012.

Rozhovor s Jiřím Macků, 7. 6. 2012.

Odborná literatura

BENDA, V. *Kniha olympijských her*. Praha: Svoboda, 1994.

Kolektiv autorů. *Kronika olympijských her 1896-1996*. Praha: Knižní klub, 1996.

DVOŘÁKOVÁ, Z. – DOLEŽAL, J. O Miladě Horákové a Milada Horáková o sobě. Praha: Eva, 2001.

GUT, K. PACINA, V. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986.

GUT, K., VLK, G. *Zlatá kniha hokeje. Z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978.

KAPLAN, K. Československo v letech 1948–1953. 2. část. Zakladatelské období komunistického režimu. Praha: SPN, 1991.

KAPLAN, K. - PALEČEK, P. Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno: Barrister & Principal, 2001.

KIRCHNER, J. SLEPIČKA J. *Hvězdy českého sportu I*. Praha: Fragment, 2000.

Ed. KÜNHARDT, L. The reunification of Europe. Anti – totalitarian courage and political renewal. Brusel: 2009.

LUKŠŮ, D., PALÁN, A. *Skutečný příběh hokejové legendy. Vladimír Zábrodský*. Praha: Česká televize, 2009.

- LUKŠŮ, D., PALÁN, A. *Stanislav Konopásek, Hráč, který přežil*. Praha: Česká televize, 2007.
- MACKŮ, J. *Kauza Zábrodský. Hokejový génius, ale jinak lotr*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2005.
- MACKŮ, J. *Na oltáři komunismu. V ohnisku zájmu nelítostného režimu*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2005.
- MACKŮ, J. *Obětovaní šampióni. Mistři světa určení k likvidaci*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004.
- MACKŮ, J. *Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti*. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004.
- Sborník. *Na západ je cesta dlouhá*. Curych: KONFRONTATION AG/AS, 1980.
- ŠKUTINA, V., BAKALÁŘ, R. *Ztracená léta. Příběh hokejového zločinu*. Pardubice: Helios, 1990.
- TUREK, P. *Kniha o jihočeském hokeji*. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1990.
- VANĚK, M., MÜCKE, P. a PELIKÁNOVÁ, H. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007.

Internetové zdroje

- <http://www.britannica.com>, [17. 6. 2012].
- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/125468-demolice-stvanice-kulturni-pamatka-jde-k-zemi/>), [4. 4. 2012].
- http://www.futawillimapu.org/pub/El_Palitun.pdf, [2. 4. 2012].
- <http://www.ltcpraha.ic.cz/utocnici.php?vladislav-m&akce=profil&id=21>, [8. 4. 2012].
- <http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=2379>, [8. 4. 2012].
- <http://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?org=279&id=2484>, [10. 4. 2012].
- <http://www.sportfacts.net/the-history-of-ice-hockey>, [2. 4. 2012].
- http://www.totalita.cz/proc/proc_hokej_03.php, [1. 6. 2012].
- <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/0801-76-89.pdf>, [10. 6. 2012].

Další materiály

Filmový materiál ze soukromé sbírky Jiřího Macků s názvem Zábrodský ve střížně a Proč odešel šéf.

Dokument 13. komnata, Augustin Bubník vysílené 8. 10. 2010.
Volně přístupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1186000189-13-komnata/210562210800025/>